

ISLAMO DIDŽIADVASINGUMAS

سماحة الإسلام باللغة الليتوانية

Autorius

Dr. Abd Ar-Rahman bin Abd Al-Kareem Ash-Sheha

د. عبد الرحمن بن عبد الكريم الشيحة

Vertė:

EUROPEAN ISLAMIC RESEARCH CENTER (EIRC)

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

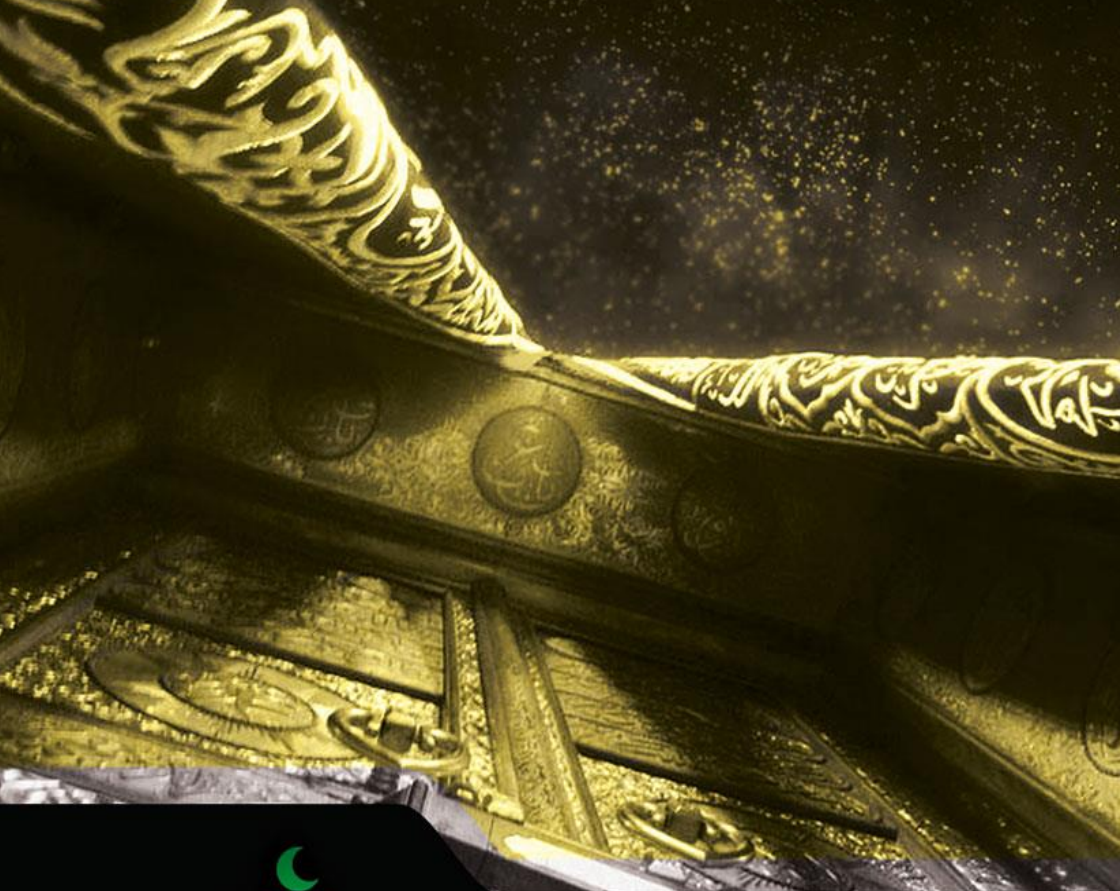
& Rasa Vaitiekūnaitė

Redagavo:

Agnė Stonkutė

www.islamland.com

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM

Vardan Allaho Ar-Rahman (Gailestingojo) Ar-Raheem (Maloningojo)!

Šlovė Allahui, pasaulių Viešpačiui, taika ir palaima mūsų Pranašui Muchammedui, jo šeimai ir visiems bendražygiams.

Šiandieną islamas kaltinamas terorizmu bei jam priskiriami nebūdingi dalykai, siekiant atbaidyti žmones nuo islamo (nes daugybė žmonių ėmė jį priiminėti). Taipogi tarp pagrindinių kaltinimų ir abejonių radosi tokių, kurios neturi jokio pagrindo ir prasmės – tai tik kažkieno samprotavimai, paremti asmeniniu suvokimu ir neapykanta islamui bei jo išpažinėjams. Todėl Braunšveigo Islamiškojo lavinimo ir kultūros centro (Vokietija) vadovas šeichas Muchammed Seifuddyn paprašė manęs trumpai aprašyti islamo didžiadvasingumą. Šio žmogaus, po Allaho, indėlis į šios knygelės išleidimą yra didžiulis. Buvau labai nustebintas šios knygelės pasirodymu, ir ypač - Vokietijoje. Dėl to tvirtinu, kad vokiečiai – nuostabi tauta. Ir mano įspūdis apie juos, labiau juos pažinus, vis gerėja. Padariau apie šią tautą tokią išvadą, nes gyvenime dažnai sutinku vokiečius, atvykusius į mano šalį dirbti arba prekiauti. Kadangi ši tauta pasižymi tokiomis geromis savybėmis, tai ir jos valdžią galima taip apibūdinti. Nes gera tauta nusipelno gero vado. Taipogi nuosaiki vokiečių valdžios pozicija apsaugojo šalį nuo daugybės pasaulinių įvykių. Todėl sveikinu vokiečių tautą su šia gera valdžia, ir taip pat sveikinu vokiečių valdžią su šia gera tauta. Nuo savęs pasakysiu: „Myliu Vokietiją, linkiu jai gėrio, pakilimo ir progreso.“ Taipogi skubu užtikrinti, jog tikrasis islamas – tai meilė ir taika visiems. Ir būtent apie tai jūs sužinosite skaitydami šią knygelę. Labai norėčiau, tiek iš valdžios, tiek ir iš tautos, kad jie gerai apmąstytų tikrojo islamo principus ir pagrindus. Nes būtent šiais principais įmanoma išspręsti

daugybę visuomenės problemų, į kurias ją įstūmė šiuolaikinė kultūra. Iš tokių problemų yra nesantuokiniai lytiniai ryšiai, nedoros paplitimas, nepaklusnumas ir šeimų irimas. Jie taipogi ištaisytą ekonomiką, islamo ekonominės sistemos, kuri nežino finansinių krizių ar pražūtingų ekonominių perversmų, šiandieną paveikusių visą pasaulį, principais. Pakanka pavyzdžio, jog daugybė valstybių kviečiasi islamo ekonominės sistemos specialistus. O politiniu požiūriu jie priklausytų pusantro milijardo musulmonų tautai, sudarančiai ketvirtį planetos gyventojų. Jie sureguliuotų gerus ir naudingus santykius Vokietijai su ne mažiau nei 90proc. islamiškų šalių. Neneigiame, jog yra musulmonų, kurie savo veiksmais islamui suteikia neigiamą įvaizdį: tarsi tyčia, ar netyčia. Bet būtų neteisinga priskirti islamui kai kurių jo išpažinėjų klaidų ir veiksmų, nes jie patys prieštarauja teisingam islamo būdai. Ir pabaigai nuoširdžiausiai noriu pasakyti, jog myliu Vokietiją ir jos tautą! Ir tai įrodo mano svarus ir greitas atsakymas į šeicho Muchammed Seifuddyn prašymą. Sveikinu vokiečių tautą, kad pas juos yra tokių žmonių, kaip jis! Nes jis yra nuosaikus savo pašaukime, teisingas savo kryptimi, aiškus savo tiksluose, nuoširdus savo šaliai, mylintis ją ir jos gyventojus. Būtent tokiu mes jį laikome, o tikrasis atsiskaitymas – pas Allahą.

Ižanga

Šlovė Allahui, pasaulių Viešpačiui, taika ir palaima mūsų Pranašui Muchammedui, jo šeimai ir visiems bendražygiams.

Iš tiesų vienas iš islamo paplitimo ir tai, kad jį priima nemusulmonai, faktorių yra lengvas jo supratimas, paprastumas mokymesi, kilniadvasiškumas santykiuose ir neprieštaravimas žmogaus prigimčiai, kurios jį sukūrė Allahas. Būtent dėl to ir yra aiškus islamo kvietimas. Kaip sako Allahas Aukščiausiasis:

„Tad atgręžk savo veidą į religiją būdamas vienadievis! Tokia įgimta savybė, su kuria Allahas sukūrė žmones. Nėr pakeitimų Allaho kūryboje, tai – teisingas tikėjimas, vis dėlto daugelis žmonių to nežino!“ (Koranas, 30:30)¹

Pateiksime pavyzdį, kad paaiškintume tai, kas pasakyta. Lytiniai poreikiai islame nelaikomi kažkuo peiktinu ar draudžiamu. Priešingai, islamas liepia juos patenkinti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir leiskite susituokti tiems, kurie iš jūsų be santuokos ir teisingieji iš vergų ir vergių jūsų. Jeigu jie vargšai, - apdovanos juos Allahas iš Savo malonės. Allahas visa Aprėpiantis, Žinantis!“ (Koranas, 24:32)

¹ Čia ir toliau skaičiai prie citatų iš Korano reiškia Korano skyriaus (*sūros*) ir eilutės (*ajos*) numerį. Korano vertimas atliktas, remiantis knyga „Koranas: literatūrinis prasių vertimas“ (vertė R. Jakubauskas, S.Geda, Vilnius: Kronta, 2010) (vert. past.).

Taipogi Allaho Pasiuntinys (sal)² skatino paskubėti patenkinti šiuos poreikius, pasakydamas:

„Jei tarp jūsų yra (finansiskai ir fiziškai) vesti pajėgus jaunuolis – tegul jis veda, nes tai veiksmingiau, nuleidžiant žvilgsnius ir išsaugant savo dorumą. O kuris negali vesti, lai pasninkauja, nes tai apsaugos jį nuo nedoros.“³

Kaip atsvarą, islamas šio poreikio patenkinimą leido tik tam tikromis sąlygomis ir tam tikrose ribose. Be to islamas sutvarkė šio poreikio patenkinimą ir išaiškino teisingą jo patenkinimo būdą. Tam buvo įsakyta santuoka. Per santuoką pasiekama ramybė, kurios mes taip trokštame, santuokoje randasi meilė, leidžianti tęsti santuokinį gyvenimą. *Šarijos* nustatytu būdu sutuoktiniai susilaukia palikuonių, kuriuose jie atranda nusiramimą. Allahas Aukščiausiasis tai taip sako:

„Iš Jo ženklų – kad Jis sukūrė iš jūsų pačių jums žmonas, kad jūs gyventumėte su jomis kartu. Ir įdiegė tarp jūsų meilę ir gailestį. Iš tiesų tai – ženklas žmonėms, kurie mąsto!“ (Koranas, 30:21)

O kiti būdai, kurių griebtis verčia šis instinktas, yra peikiami ir draudžiami. Nes jų pasekmė yra ligų platinimas, nevaisingumas, neteisėtų nesveikos psichikos vaikų, kurie nekės visos visuomenės, gimimas.

„Ir nesiartinkite prie svetimavimo, juk tai – šlykštybė ir blogas kelias!“ (Koranas, 17:32)

Taip pat verta žinoti, jog islamas nelaiko santuokos amžina. Atvejams, kai vienas iš sutuoktinių nejaučia potraukio kitam, islame egzistuoja skyrybos, kurioms nustatytos tam

² ﷺ – *Sallallahu aleihi uas-sallam* – iš arabų kalbos, tebūnie jam taika ir Allaho palaima, sakoma kaskart paminėjus Pranašą Muchammedą ﷺ (vert.past.).

³ Al-Bukhari ir Muslim

tikros taisyklės, užtikrinančios kiekvieno sutuoktinio teises ir besirūpinančios jų jausmais. Nes islamo tikslas yra laiminga šeima, kuri taptų visuomenės, kurioje asmenybė gali laisvai gyventi dvasinį ir pasaulietinį gyvenimą, sudedamąja dalimi. Tokiu būdu žmogus tampa iš tiesų produktyvus. Taip ir kituose žmogui natūraliuose dalykuose islamas eina palengvinimo keliu, neužkraudamas žmogui daugiau, nei jis pajėgus iškęsti: tiek žodžiais, tiek ir darbais. Tad tikrąją religiją yra užbaigiančioji religija, kurią Allahas, Šventas jis ir Didis, išrinko visiems pasauliams! Ją priėmusysis įgijo laimę žemiškajame gyvenime, pasiekdamas sielos ir širdies ramybę, kurią patiria gyvenantis tikėjimo saldybėje. O taipogi jo laukia laimė amžinajame gyvenime, Allahui leidus. Ši laimė – amžinas buvimas Rojuje, paruoštame dievobaimingiesiems, kurio plotis prilygsta padangėms ir žemei. O atsisakiusiems ją priimti, Allaho išmintimi ir teisingumu, Rojus yra uždraustas. Toks žmogus dar šiame gyvenime gyvena suvaržytas, nors gali atrodyti, jog gyvena laimingai. O tai, kas jo laukia amžinajame gyvenime – daug sunkiau ir amžina. Prašome Allaho sveikatos ir taikos.

Kadangi vienu iš žmogaus bruožų yra jo trūkumai, islamas yra pačia kilniadvasiškiausia religija. Ir ypatingai dėl Allaho teisių. Nes Allaho teisių klausimai remiasi gailestingumu, atlaidumu ir maloningumu. Šie išaukštintieji principai apima visas Allaho Aukščiausiojo teises, išskyrus vieną – Allaho dieviškumo teisę ir Jo vienintelio garbinimą. Aukščiausiasis nepatenkintas kai garbinime Jam priskiriami bendrininkai ar garbinamas kas nors kitas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų Allahas nedovanoja, jeigu Jam priduriami bendrininkai, bet dovanoja, kas mažiau už šitą, tam, kam panorės. O kas priduria Allahui bendrininkų, tas išmąstė didelę nuodėmę.“ (Koranas, 4:48)

Islamas suteikė musulmonui išeitį iš kiekvienos padarytos klaidos ir nuodėmės: jis privalo susimąstyti ir ištaisyti savo nepaklusnų elgesį. Tai pasiekama atvėrus atgailos prieš Aukščiausiąjį duris. Žmogus atsiriboja nuo nuodėmės, gailisi ją padaręs ir nuodėmę išperka. Allahas – pats Švelniausias ir Dosniausias. Tokiu būdu už maldavimą atleisti nuodėmę, žmogui numatytas Allaho apdovanojimas, nes jis paliko ją iš Allaho baimės bei siekdamas to, kas pas Jį. Ar įmanomas dar reikšmingesnis palengvėjimas ir geras darbas?

„Sakyk: „O vergai Mano, kurie buvote nesaikingi savo nenaudai, nenusivilkite Allaho malone! Iš tiesų Allahas atleidžia visas nuodėmes, juk Jis – Atleidžiantis, Maloningas!“ (Koranas, 39:53)

Islamas palengvino Allaho vergui atgailą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu kas blogai elgsis arba bus neteisingas pats sau, o paskui paprašys Allaho atleidimo, tai jis ras Allahą Atlaidingą, Maloningą.“ (Koranas, 4:110)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„Jis – Tas, Kuris priima Savo vergų atgailą, atleidžia blogus veiksmus ir žino tai, ką jūs darote.“ (Koranas, 42:25)

Islamas rūpinasi žmogaus siela, kuri kartoja savo klaidas, atlikdama nuodėmes ir nepaklisdama. Atleidimo sąlyga yra atgaila, nesvarbu, kiek nuodėmių siela bepadarytų. Kaip tai paaiškino Allaho Pasiuntinys (sal), sakydamas:

„Šėtonas pasakė Viešpačiui: „Prisiekiu Tavo Didybe, o Viešpatie! Nesiliausiu klaidinti Tavo vergų tol, kol jie gyvi!“ Tada Viešpats pasakė: „Prisiekiu Savo Galybe ir

Didybe! Nesiliausiu jiems atleidinęs tol, kol jie prašys Mano atleidimo!“⁴

Taip atleidžiama kiekviena nuodėmė ir klaida, kurią vergas padaro netyčia: verčiamas, per klaidą ar užsimiršęs. Pranašas (sal) pasakė:

„Mano bendruomenei atleista tai, kas padaroma per klaidą, užmaršumą ar per prievartą.“⁵

Atlaidumo durys islame visuomet atviros, bet kurioje situacijoje, iki paskutinio žmogaus atodūsio. Atgailai nėra laiko ar vietos apribojimų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Juk Allahas pasižadėjo priimti atgailą tų, kurie daro blogį iš nežinojimo, o paskui greit atgailauja. Allahas priima jų atgailą. Iš tiesų Allahas – Žinantis, Išmintingas!“ (Koranas, 4:17)

Pranašas (sal) pasakė:

„Iš tiesų Allahas Aukščiausiasis priima Savo vergo atgailą iki pat jo priešmirtinio gargaliavimo.“⁶

Islame nėra vietos nusivylimui Allaho malone ir Jo atlaidumu. Islamas užtrenkė šias duris paaiškindamas, kad nusivylimas Allaho malone – netikinčiųjų veiksmas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų Allaho malone nusivilia tikrai netikintys!“ (Koranas, 12:87)

Nes atleidimas, Allaho malone, įmanomas kartu su atgaila ir maldavimu atleisti. Kaip tai išaiškino Allaho Pasiuntinys (sal), pasakydamas:

⁴ Achmad, Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

⁵ Ibn Madžah, Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

⁶ Achmad, Ibn Madžah, At-Tirmizi, Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

„Prisiekiu Tuo, Kurio Rankoje mano siela! Jeigu jūs nenuodėmiautumėte, Allahas jus sunaikintų ir sukurtų naują tautą, kuri nuodėmiautų ir Allahas jai atleistų.“⁷

Islamas atvėrė duris vilčiai ir vergo sugrįžimą iš nuodėmės bei atgailavimą dėl jos padarė vienu iš veiksmų, kuriuos myli, jais džiaugiasi ir yra patenkintas Allahas. Tai sužadina vergą skubėti atgailauti. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Allahas džiaugiasi Savo vergo atgaila labiau nei žmogus, kuriam dykumoje pabėgo kupranugarė, su visu jo maistu ir gėrimu. Jis ilgai jos ieškojo, o kai visai prarado viltį, užmigo po medžiu laukdamas mirties, o pabudęs aptiko savo kupranugarę stovinčią prie jo galvos, o jos pavadys užsikabinęs už medžio. Jis paėmė pavadį ir pasakė: „O Allah, Tu – mano vergas, o aš – Tavo Viešpats!“ - suklysdamas iš didžiulio jį apėmusio džiaugsmo.“⁸

Skaitydamas šią nedidelę knygėlę tu sužinosi daugiau apie islamo didžiadvasingumą ir lengvumą visose jo srityse: tiek asmeniniuose, tiek ir visuomeniniuose dalykuose; tiek pasaulietiniuose, tiek ir religiniuose dalykuose.

Atimsiu iš tavęs šiek tiek laiko, kad tu pažintum islamą. Neverta apie islamą spręsti pagal kažkurio vieno ar grupės neišmanančių musulmonų veiksmus. Jei tu įsitikinsi islamo teisingumu – gerai, ir lai Allahas nukreipia tave į jį. O jei ne, tai papildysi savo žinių bagažą ir turėsi teisingą islamo įvaizdį, tolimą nuo iškraipymų ir sąvokų pakeitimų, kurių imasi islamo priešai. Žinok, jog tai, kas prieštarauja natūraliai žmogaus prigimčiai ir sveikam protui – ne iš islamo. Kelia nuostabą, kaip žmonės linksta kairėn ir dešinėn, tikrosios religijos, kuri

⁷ Muslim

⁸ Muslim

garantuotų jiems laimę, paieškose, ir galiausiai priima religijas, kurios prieštarauja logikai ir prigimčiai. Tam nuoširdžiai prieštarauja širdys, nes tikrosios religijos atsisakymas – iš šėtono, kuris trokšta išmušti žmones iš tikrosios religijos kelio. Nes jis žino, jog priėmę tokią religiją, žmonės mėgausis laime abiejuose gyvenimuose. Būtent tai pažadėta šėtonui jo išvijimo dieną. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iblisas tarė: „Tad prisiekiu Tavo didybe, aš suvedžiosiu juos visus, išskyrus vergus Tavo, kurie yra ištikimi Tau!“ (Koranas, 38:82-83)

Taipogi verta žinoti, jog islamo priėmimas yra Allaho malonė ir sėkmė, kurią Jis suteikia tam, kuriam nori iš Savo vergų. Tam, kurio ketinimai ir norai pažinti tiesą yra nuoširdūs, Jis palengvins jam kelią, vedantį pas Jį. Tad siek būti vienu iš tų, kuriems tai dovanota! Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jie prikaišioja tau, kad jie priėmė islamą. Sakyk: „Neprikaišiokit man tai, kad priėmėt islamą. Tai Allahas suteikė jums malonę tuo, kad Jis vedė jus tiesiai į tikėjimą, jeigu jūs esate teisingi!“ (Koranas, 49:17)

Dr. Abd Ar-Rahman bin Abd Al-Kareem Ash-Sheha

info@islamland.com

Islamo kilniadvasiškumas

Iš tiesų islamas – religija, su kuria Allahas pasiuntė visus pranašus, pradedant Adomu, tebūnie jam taika. Tai religija, kuria Allahas pasitenkino visiems pasauliams: džinų ir žmonių. Iki dienos, kai Allahas paveldės žemę ir visa kas joje. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jis įteisino jums religijoje tai, ką įsakė Nojui, ir tai, ką apreiškė Mes tau, ir ką įsakė Abraomui ir Mozei, ir Jėzui: „Išpažinkite tikėjimą ir nesiskaldykit (dėl tikėjimo)!“ Per sudėtingas daiktas daugiadiaviams tai, prie ko juos šauki! Allahas pasirenka Sau, ką panorėjęs, ir veda pas Save tuos, kurie kreipiasi (į Jį).“ (Koranas, 42:13)

Pranašai prieš Muchammedą (sal) buvo siunčiami tiktai savo tautoms ir ribotam laikmečiui. Ir kai po pranašo mirties, praėjus daug laiko, jų atneštuose įstatymuose atsirasdavo iškraipymų – daugiadiavystė, nutolimas nuo dieviškųjų principų įgyvendinimo bei neteisingumas – Allahas pasiūsdavo kitą pranašą, kad atgaivintų žmonėse ankstesnius įstatymus, kurie išnyko, bei atnaujintų kvietimą garbinti Allahą ir neprisidurti Jam bendrininkų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes pasiuntėme kiekvienai tautai po pasiuntinį: „Garbinkite Allahą ir šalinkitės stabmeldystės.“ (Koranas, 16:36)

Paskutiniu juo iš šių pranašų ir pasiuntinių buvo Muchammedas (sal), kurį Allahas Aukščiausiasis pasiuntė po tam tikro laiko nuo ankstesniojo pranašo mirties, kad jis – Muchammedas (sal) – taptų užbaigiančiu juo Pranašu ir Pasiuntiniu, o jo įstatymas – paskutiniu juo iš įstatymų. Jis pasiūstas geros žinios nešėju ir perspėjančiu mokytoju visiems

– žmonėms ir džinams, šviesiaodžiams ir tamsiaodžiams, arabams ir nearabams. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir Mes siuntėme tave tik kaip geros žinios nešėją ir perspėjantį mokytoją visiems žmonėms, bet didžioji žmonių dalis nežino.“ (Koranas, 34:28)

Šiai pasiuntinystės misijai būtinai turi būti duotas įstatymų sąvadas, kuris skirtųsi nuo ankstesniųjų įstatymų, kuris žengtų drauge su visuomenių vystymusi ir kreiptųsi į visus žmones, nepriklausomai nuo jų kilmės ar lyties. Vienu iš tokių išskirtinių bruožų yra tai, jog Pranašo Muchammedo (sal) pasiuntinystės misija yra pasaulinė žinia ir malonė visiems žmonėms. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes pasiuntėme tave tik kaip malonę pasauliams.“ (Koranas, 21:107)

Tai pat ši pasiuntinystė išsiskiria tuo, kad jos apreiškimas yra pilnas ir visa apimantis, jame tokie įstatymai, kurie reguliuoja asmenybės ryšius su visuomene, ir visuomenės ryšius su jos aplinka. Nes ši religija išliks, kaip jai nulėmė Allahas: tinkama kiekvienai vietai ir laikmečiui iki Teismo Dienos atėjimo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Šiandien Aš išbaigiau jums jūsų religiją ir atskleidžiau jums Savo malonę, ir pasitenkinau suteikęs jums islamą kaip religiją.“ (Koranas, 5:3)

Ir kadangi didžiadvasingumas, lengvumas ir paprastumas yra tai, kas skatina sielą pamilti ir norėti priimti tokį tikėjimą, tai didžiadvasingumas yra tąja ypatybe, kuria remiasi islamas. Didžiadvasingumas, pasireiškiantis islamo įstatymų lengvumu ir garbinimo paprastumu; lankstumu ir palengvinimu, kurie leidžia kiekvienam išpildyti šiuos įsakymus ir garbinimo būdus, o taipogi elgtis pagal savo galimybes – visur ir visada, pagal tai,

ką įsakė Allahas ir Jo Pasiuntinys (sal). Allahas Aukščiausiasis sako:

„Neprislegia Viešpats sielos niekuo, išskyrus tuo, kas imanoma jai.“ (Koranas, 2:286)

Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Neklausinėkite manęs apie tai, ko aš jums nesakiau, kol aš dar su jumis, nes iš tiesų gyvenusius iki jūsų pražudė daugybė klausimų ir ginčų su jų pranašais. Jei jums kažką uždraudžiu, laikykitės nuo to atokiai. Ir jei kažką jums įsakau, stenkitės, tai darydami, kiek išgalite (pagal savo sugebėjimus ir galimybes).“⁹

Islamo didžiadvasingumas yra pagrindinė atrama, ant kurios laikosi islamo įstatymas: pradedant pačiais svarbiausiais religijos klausimais – tikėjimu, ir baigiant pačiais mažiausiais religijos dalykais. Visa kame nėra jokio sudėtingumo. Su saiku uždrausta tai, kas draudžiama, ir nedraudžiama tai, kas leidžiama. To priežastis yra ta, jog šie įstatymai pasiūsti visiems žmonėms. Jie atsižvelgia į jų žmogiškuosius trūkumus ir jais pasirūpina, nes islamas yra žmogaus prigimties religija, kuri jai neprieštaruja. Dar daugiau, ši religija eina išvien su žmogaus prigimtimi. Ji visiems įsako garbinti, pagal kiekvieno galimybes ir būklę. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jis neužkrovė jums religijoje jokios naštos.“ (Koranas, 22:78)

Todėl islamo įstatymas yra didžiadvasingumas. Juose islamo pasekėjams – lengvumas ir paprastumas, bei sunkumų ir nepatogumų nebuvimas. Būtent tai daro islamą mylimu visų islamiškosios visuomenės sluoksnių atstovų širdyse, nepriklausomai nuo jų pragyvenimo lygio ir mąstymo skirtumų. Jie mėgaujasi islamo įstatymų įgyvendinimu. Apie tai liudija

⁹ Al-Bukhari, Muslim

teisingieji nemusulmonai. Islamo įstatymai rūpinasi turtuoliu lygiai taip pat, kaip jie rūpinasi vargšu; rūpinasi sveiku taip pat, kaip rūpinasi ligotu; rūpinasi senoliu taip pat, kaip rūpinasi vaiku; rūpinasi vyru taip pat, kaip rūpinasi moterimi; rūpinasi valdovu taip pat, kaip rūpinasi tauta; jie taip pat atsižvelgia į vietovės ir laiko aplinkybes. Per visą savo istoriją žmonija nepažino tokio įstatymo, kaip islamas, kurio pamatu yra saikas, didžiadvasingumas ir lengvumas. Todėl, kad islamo įstatymas atitinka žmogaus, kurį Allahas sukūrė silpną, prigimtį. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Allahas nori palengvinti jums; juk sukurtas žmogus yra silpnas.“ (Koranas, 4:28)

Islamo didžiadvasingumas ir jo lengvumas yra visuotinis ir pasireiškia sunkumų nebuvimu. Jis neapsiriboja vien savo pasekėjais. Priešingai, islame, pasirodžius Allaho Pasiuntiniui Muchammedui (sal), buvo daugybė naudos kitų religijų išpažinėjams. Nes jų religijų buvo sunku laikytis, o islamas tai palengvino. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Kurie paseks paskui pasiuntinį, pranašą, beraštį (nemokantį rašyti ir skaityti), apie kurį jie randa įrašus jų Toroje ir Evangelijoje, kuris lieps jiems skleisti gėrį ir lieps šalintis to, kas smerktina, paskelbs jiems leistinomis gėrybes ir uždraus niekšybes, nuims nuo jų naštą ir grandines, kurias jie velka, - štai tie, kurie patikės juo, palaikys jį ir padės jam, ir paseks paskui šviesą, kuri pasiūsta su juo, tai – tie, kuriuos lydi sėkmė!“ (Koranas, 7:157)

Vienu iš šio didžiadvasingumo apraiškų yra atsivėrusi galimybė *idžtihadui*¹⁰, kuri įtvirtino Allaho Pasiuntinys (sal) kai pasiuntė Muaz, tebūnie Allahas juo patenkintas, į Jemeną:

„Kaip tu teisi, kai tau prireiks priimti sprendimą?“ Jis pasakė: „Teisiu pagal Allaho Aukščiausiojo Knygą.“ Tada Pranašas (sal) paklausė: „O jei nerasi šito Allaho Knygoje?“ Jis atsakė: „Tuomet pagal Allaho Pasiuntinio *sunno*.“ Jis paklausė: „O jei nerasi nei Allaho Pasiuntinio *sunnoje*, nei Allaho Knygoje?“ Muaz atsakė: „Aš savarankiškai priimsiu sprendimą ir nesielsiu nerūpestingai.“ Tuomet Allaho Pasiuntinys patapšnojo jam per krūtinę ir pasakė: „Šlovė Allahui, Kuris nukreipė Allaho Pasiuntinio pasiuntinį į tai, kuo patenkintas Allaho Pasiuntinys.“¹¹

Islamas – religija, kuri priima progresą ir tinka bet kuriai vietai ir laikmečiui. Todėl islamas atėjo su bendro pobūdžio principais, pagrindais ir visa apimančiomis, patvirtintomis ir laiko tėkmėje ir vietovių kaitoje nekintančiomis taisyklėmis, tokiomis kaip: tikėjimo tiesos ir garbinimas, malda ir jos laikas bei *rakatų* skaičius; privalomoji labdara ir jos dydis bei tai, kam ji yra privaloma; taipogi pasninkas ir jo laikas; tai pat ir piligrimystė, kaip ją atlikti, jos laikas ir ribos. O dėl klausimų, kurie iškilo šiuolaikiniame pasaulyje, žiūrima Šlovingame Korane: jei toks dalykas jame yra, tai imamas jo įstatymas ir visa kita paliekama. Jei jo Korane nėra, tuomet žiūrima patikimoje *sunnoje*: jei šis klausimas joje yra, tai imamas jo įstatymas ir visa kita paliekama. Jei jo nėra *sunnoje*, atsiranda galimybė paieškoms ir dievobaimingų mokslininkų, esančių visur ir visais laikais, *idžtihadui*. Svarbi sąlyga yra ta, kad jie

¹⁰ Metodas, kuriuo *šarijos* mokslininkai išveda naujus įstatymus iš esamų panašių *šarijos* įstatymų.

¹¹ Achmad, patikimas *chadisas*.

duotų bendros naudos ir atitiktų laikotarpį bei visuomenės poreikius. Tai pasiekama peržiūrint nevienareikšmiškas Korano *ajas* ir *sunnos chadisas*, sulyginant juos su bendromis *šarijos* taisyklėmis, paimtomis iš Korano ir *sunnos*. Pavyzdžiui:

- Taisyklė: „Visų dalykų pagrindas – leidžiamumas.“
- Taisyklė: „Naudos išsaugojimas.“
- Taisyklė: „Palengvinimas ir sunkumo pašalinimas.“
- Taisyklė: „Žalos pašalinimas.“
- Taisyklė: „Žūtbūtinis poreikis draudžiamą padaro leistinu.“
- Taisyklė: „Žūtbūtinio poreikio patenkinimas vykdomas pagal būtinumo laipsnį.“
- Taisyklė: „Žalos pašalinimas svarbiau už naudos turėjimą.“
- Taisyklė: „Mažesnio blogio pasirinkimas.“
- Taisyklė: „Blogis nešalinamas blogiu.“
- Taisyklė: „Asmeninės žalos padarymas vardan visuotinės žalos pašalinimo.“

Ir daugybė kitų taisyklių. Tikrasis *idžtihad* nėra sekimas savo norais ir troškimais, bet siekimas to, kame gėris visai žmonijai, neprieštaraujant *šarijos* tekstams. Visa tai tam, kad islamas visuomet eitų koja kojon su bet kurios visuomenės poreikiais. Šie žodžiai nėra neapdairūs. Ir tas, kuris pažins Koraną ir Allaho Pasiuntinio (sal) *chadisas*, pažins islamo didžiadvasingumą ir lengvumą.

Islamas ir didžiadvasingumo principas

Kai kalbama apie islamo didžiadvasingumą, jis apima visą islamą, o ne tik kai kurias jo dalis. Nes didžiadvasingumas islame pasireiškia visame kame. O kaip gi kitaip, nes Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Pati geriausia jūsų religija – lengva.“¹²

Jis (sal) taip pat pasakė:

„Pati mylimiausia Allahui religija yra paprasčiausia viendievytė.“¹³

Todėl islamas – absoliutaus atleidumo kelias ir saikingumo religija. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir taip Mes padarėme jus prisilaikančią vidurio bendruomene, kad jūs būtumėte liudininkai apie žmones ir kad pasiuntinys būtų liudininkas apie jus.“ (Koranas, 2:143)

1. Islamas – didžiadvasingumo religija politikos ir santykių su išore klausimais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nėra Allahas uždraudęs daryti gera ir elgtis teisingai su tais, kurie nekovojo su jumis dėl religijos ir neišvarė jūsų iš jūsų būstų, - juk Allahas myli teisinguosius!“ (Koranas, 60:8)

2. Islamas – didžiadvasingumo religija visuomeniniais klausimais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O žmonės! Mes sukūrėme jus iš vyro ir moters ir padarėme jus tautomis ir gentimis, kad pažintumėte vienas

¹² Achmad, Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

¹³ Al-Bukhari

kitą. Juk kilniausias tarp jūsų – pats dievobaimingiausias. Iš tikrųjų Allahas – Visažinis, Išmanantis!“ (Koranas, 49:13)

3. Islamas – didžiadvasingumo religija žmogaus būdo klausimais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Būk atlaidus, žadink gėriui ir šalinkis tamsuolių!“ (Koranas, 7:199)

„Kurie aukoja ir džiaugsme, ir nelaimėj, užgniaužia pyktį ir atleidžia žmonėms. Iš tiesų Allahas myli darančius gera!“ (Koranas, 3:134)

„Nėr lygus gėris ir blogis. Tad atstumk blogį gėriu ir tas, su kuriuo priešiški santykiai, tampa karščiausiu tavo draugu.“ (Koranas, 41:34)

4. Islamas – didžiadvasingumo religija garbinimo klausimais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O tie, kurie patikėjo ir darė gerus darbus, - Mes uždedam sielai tiktai tai, kas jai įmanoma, jie – Rojaus gyventojai, jie jame būva amžiais.“ (Koranas, 7:42)

5. Islamas – didžiadvasingumo religija ekonomikos klausimais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tie, kurie ryja palūkanas, prisikels tik tokie, kokie buvę, kaip prisikels ir tas, kurį palaužia šėtonas savo prisilytėjimu. Tai – už tai, kad jie kalbėjo: „Juk prekyba – tas pats, kaip palūkanos.“ O Allahas leido prekybą ir uždraudė palūkanas. Tas, kam ateina pranešimas iš jo Viešpaties ir jis susilaikys, tam (dovanota) kas buvo prieš tai ir jo byla priklauso Allahui; o kas pakartos, tie – ugniabuviai, jie joje amžinai būva!“ (Koranas, 2:275)

6. Islamas – didžiadvasingumo religija tarpusavio santykių klausimais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir sakyk Mano vergams, kad jie pasakotų tai, kas geresnio; iš tiesų šėtonas sėja tarp jų nesantaiką, iš tiesų šėtonas žmogui – atviras priešas!“ (Koranas, 17:53)

7. Islamas – didžiadvasingumo religija auklėjimo ir išsilavinimo klausimais. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Palengvinkite, o ne apsunkinkite; džiuginkite, o ne atstumkite.“¹⁴

Islamo teisės tekstai kviečia stiprinti tolerancijos ir lengvumo principus sužadinant islamiškoje visuomenėje praktinį islamo įgyvendinimą: tiek individų, tiek ir žmonių grupių lygyje. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Iš tiesų, kame bebūtų švelnumas, jis visuomet tai papuošia. O visa, kas praranda švelnumą – tampa ydingu.“¹⁵

Allaho Pasiuntinys (sal) taip pat pasakė:

„Parodyk atlaidumą ir Allahas jį parodys tau.“¹⁶

Jis (sal) taip pat pasakė:

„Iš tiesų Allahas myli švelnumą visuose dalykuose.“¹⁷

Allaho Pasiuntinys (sal) meldė Allahą už žmogų, kuris savo *ummai*¹⁸ rodė švelnumą ir valdydamas sekė atlaidumo ir lengvumo principais. Jis (sal) pasakė:

„O Allah! Apsunkink tam, kuriam buvo patikėtas koks nors mano bendruomenės reikalas, ir jis jį jai

¹⁴ Al-Bukhari ir Muslim

¹⁵ Muslim

¹⁶ Achmad, patikimas *chadisas*.

¹⁷ Al-Bukhari ir Muslim

¹⁸ Čia turimi galvoje musulmonai.

apsunkino, ir palengvink tam, kuriam buvo patikėtas koks nors mano bendruomenės reikalas, o jis jį jai palengvino.“¹⁹

Islame tai, kas žadina didžiadvasingumui, įveda į Rojų ir atitolina nuo Ugnies. Pranašas (sal) pasakė:

„Tą, kuris buvo atlaidus, švelnus ir artimas, Allahas uždraus jį Ugniai.“²⁰

Bet verta žinoti, jog pakantumas ir atlaidumas, ypatingai garbinimo dalykuose, nereiškia *šarijos* ar religijos pažeidimų. Todėl negalima leisti draudžiamo ar drausti leidžiamo. Taipogi negalima būti atsainiu įstatymų vykdyme bei jų įgyvendinime. Taip pat negalima pažeisti islamo principų ir visuotinės etikos. Priešingai, pakantumas ir atlaidumas yra tolimi apsunkinimams, nuodėmei ir nepaklusnumui. Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, Allaho Pasiuntinio (sal) žmona, pasakė:

„Kaskart, kai Allaho Pasiuntiniui (sal) pasiūlydavome rinktis vieną iš dviejų dalykų, jis būtinai pasirinkdavo lengvesnį iš jų, jei tik jis nebūdavo nuodėmingu. O jei jame būdavo kas nors nuodėmingo, jis nuo jo laikydavosi iš žmonių toliausiai.“²¹

Išimtimi yra žūtbūtiniai atvejai, kuriems – atskiri įstatymai. Toliau mes peržiūrėsime islamo didžiadvasingumo pavyzdžius konkrečiuose dalykuose.

¹⁹ Muslim

²⁰ Chakim, Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

²¹ Al-Bukhari ir Muslim

Islamo didžiadvasingumas tikėjime

Tikėjimas – islamo pamatas, ant kurio stovi visa religija. Jis – šerdis, kuriai niekas neprilygs, nes tas, kuris neturi tikėjimo – neturi religijos. Mūsų Viešpats Aukščiausiasis apie tai pranešė, sakydamas:

„Iš tiesų Allahas nedovanoja, jeigu Jam priduriami bendrininkai, bet dovanoja, kas mažiau už šitą, tam, kam panorės.“ (Koranas, 4:48)

Islamo didžiadvasingumo tikėjime pavyzdžiai:

1. Islamas tikėjimą padarė aiškų, be jokios apgaulės ar neaiškumų. Jis yra lengvas, neišmanėlis pajėgus suvokti jį anksčiau už mokslininką, kaip ir vaikas pajėgus suvokti jį anksčiau už suaugusįjį. Nes islamas įsako tikėti Allahą ir tik Jį garbinti, be jokių tarpininkų. Šį tikėjimą žino kiekvienas. Jis nėra būdingas tik vienai kažkuriai žmonių grupei. Taipogi šis tikėjimas nesumenkina proto vaidmens ir jo neniekina, liepdamas garbinti akmenis, medžius ar gyvūnus. Šio tikėjimo paprastumas taip pat tame, jog jį pajėgus suprasti ir bemokslis beduinas dykumoje. Kai jo buvo paklausta, kaip jis pažįstas savo Viešpatį, jis atsakė: „Mėšlas nurodo kupranugarį, o pėdų pėdsakai – praeivį. Užslenkanti naktis, išauštanti diena, dangus su audros bokštais, žemė, nusėta keliais, jūra, padengta bangomis, negi nenurodo Įžvalgiojo, Išmanančiojo?!“
2. Islamas įpareigoja visus savo pasekėjus tikėti visais ankstesniais pasiuntiniais ir Raštais, su kuriais jie buvo pasiųsti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Patikėjo pasiuntinys tu, kas atsiųsta jam iš jo Viešpaties, ir tikintieji. Visi jie patikėjo Allahu, ir Jo angelais, ir Jo Raštais, ir Jo pasiuntiniais. „Neskirstome

mes, nerūšiuojame pagal nieką Jo pasiuntinių.“ Jie sako: „Išklausėme ir paklūstame! Atlaidai Tavo, Viešpatie mūsų, ir pas Tave sugrįžimas!“ (Koranas, 2:285)

3. Islamas nieko neverčia priimti jo jėga ar be gilaus įsitikinimo ar troškimo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nėr prievartos religijoje.“ (Koranas, 2:256)

Nes realiame gyvenime žmonės skiriasi religijoje, kurią išpažįsta – ir tai Allaho valia. Ir niekas negali jėga versti ką nors būti musulmonu. Aukščiausiasis sako:

„O jeigu įsigeistų tavo Viešpats, tada patikėtų visi, kas žemėje, iki vieno. Negi tu priversi žmones, kad jie visi taptų tikinčiaisiais?“ (Koranas, 10:99)

Tas, kurį pasiekė ir jam tapo aiškus islamo kvietimas, turi laisvą tikėjimo pasirinkimą: priimti islamą ar jį atmesti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir sakyk: „Tiesa – iš jūsų Viešpaties; kas nori, tegul tiki, o kas nenori – netiki.“ Mes paruošėme neteisiesiems Ugnį, kurios sienos juos sups iš visų pusių; jeigu jie ims šauktis pagalbos, jiems padės vandeniui, panašiu į lydytą metalą, kuris apdegins veidus. Bjaurus gėralas ir prasta slėptuvė!“ (Koranas, 18:29)

4. Apie žmogaus tikėjimą islame sprendžiama iš akivaizdžių vergo veiksmų ir žodžių, nežiūrint jo slaptos intencijos. Niekas neteisiamas, pagal jo ketinimus, nes tai – vidinis reikalas tarp vergo ir jo Viešpaties – niekas, kuo jis bebūtų, negali jo žinoti. Usama ibn Zeid, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė:

„Kartą Allaho Pasiuntinys (sal) išsiuntė mus į karo žygį. Mes pradėjome kovą ir aš pasivijau vyrą, kuris ištari: „Nėr dievybės, išskyrus Allahą!“ bet jį užmušiau. Po to mano širdyje kažkas užsiliko ir aš apie tai papasakojau

Allaho Pasiuntiniui (sal), ir jis (sal) pasakė: „Tu jį užmušei po to, kai jis ištare „Nėr dievybės, išskyrus Allahą!?“ Aš atsakiau: „O Allaho Pasiuntiny! Jis tai ištare tik iš baimės būti nužudytam.“ Į tai Pranašas (sal) pasakė: „O tu atvėrei jo širdį, kad apie tai sužinotum?“ Ir jis nesiliovė man apie tai kalbėti tol, kol aš nepagalvojau, jog geriau tądien būčiau priėmęs islamą.“²²

Tokiu būdu apie žmogų sprendžiama pagal išorinius požymius. Abu Said Al-Chudri, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė:

„Kartą Ali ibn Abu Talib, tebūnie Allahas juo patenkintas, iš Jemeno Allaho Pasiuntiniui (sal) pasiuntė nuo žemių nenuvalytą aukso grynuolį, suvyniotą į išdirbtą odą. Jis (sal) padalino jį į keturias dalis: Ujain ibn Chisn, Al-Akra ibn Chabis, Zeid Al-Chail ir Alkama ibn Ulias. Tuomet vienas bendražygis pasakė: „Mes turėjome į jį daugiau teisių už juos.“ Tai pasiekė Pranašą (sal) ir jis pasakė: „Jūs manimi nepasitikite!? Juk aš esu patikėtinis To, Kuris padangėse! Dieną naktį iš padangių mane pasiekia apreiškimas.“ Tuomet vienas vyras įdubusiomis akimis ir išsišovusiais skruostikauliais, aukšta kakta, tankia barzda, nuskusta galva, atraitotomis kelnėmis atsistojo ir pasakė: „O Allaho Pasiuntiny! Bijok Allaho!“ Jis atsakė: „Vargas tau! Ar ne būtent man iš visų žemės gyventojų priklauso būti pačiu dievobaimingiausiu?!“ Po šito tas žmogus išėjo. Tada Chalid ibn Ualid pasakė: „O Allaho Pasiuntiny! Ar galiu nukirsti jam galvą?“ Jis pasakė: „Ne, galbūt jis meldžiasi.“ Chalid pasakė: „Kiek besimeldžiančiųjų sako tai, ko nėra jų širdyse!“ Jis (sal)

²² Muslim

pasakė: „Iš tiesų, man nebuvo liepta lįsti į jų širdis, ar skrosti jų pilvų.“²³

5. Prievartos atveju nėra nuodėmės, vardan išsigelbėjimo, atsižadėti kai kurių religinių principų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Kurie atsižadėjo Allaho, anksčiau tikėję Juo – išskyrus tuos, kurie priversti, o širdis jų rami tikėjime – tiktai tie, kurie patys atvėrė netikėjimui savo širdį, jiems – Allaho rūstybė, ir jiems – didžioji kančia.“ (Koranas, 16:106)

Tai tam, kad musulmonas nepatirtų dvasinių sunkumų. Pavyzdžiui, Abu Ubeida, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė:

„Kai daugiadiaviai pagrobė Ammar ibn Jasir, tebūnie Allahas juo patenkintas, nepaliko jo tol, kol jis žodžiais iškoneveikė Pranašą (sal) bei geruoju paminėjo jų stabus. Tik po šito jie jį paleido. Kai jis atėjo pas Allaho Pasiuntinį (sal), šis jo paklausė: „Kas tau atsitiko?“ Ammar atsakė: „Blogis, Allaho Pasiuntiny! Prisiekiu Allahu, manęs nepaleido tol, kol neišsižadėjau tavęs ir geruoju neatsiliepiu apie jų dievybes!“ Pranašas (sal) paklausė: „O kokia buvo tavo širdis?“ Ammar pasakė: „Ji buvo rami tikėjime.“ Tada Pranašas (sal) pasakė: „Jei jie pakartos, tai ir tu pakartok.“²⁴

Tai leidžiama ir tam, kad musulmonas galėtų išvengti fizinės bausmės, kuri ištiko Bilal, tebūnie Allahas juo patenkintas. Perduodama, jog Abdullah ibn Masūd, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė:

„Pirmieji atvirai pareiškę apie islamo priėmimą buvo septynios: Allaho Pasiuntinys (sal), Abu Bakr, Ammar, jo

²³ Al-Bukhari

²⁴ Al-Chakim, patikimas *chadisas*.

motina Sumaija, Suchaib, Bilal ir Al-Mikdad. Allahas apsaugojo Allaho pasiuntinį (sal) per jo dėdę Abu Talib. Abu Bakr Allahas apsaugojo per jo žmones. O likusiuosius sugavo daugiadiaviai, apvilko geležiniais šarvais ir paliko kaitinančioje saulėje. Ir visi jie padarė tai, ko iš jų tikėjosi daugiadiaviai, išskyrus Bilal. Jis paniekino savo gyvybę ir tautą vardan Allaho. Todėl jie jį numetė savo vaikų pajuokai. O paskui surištą tapė Mekos gatvėmis, bet jis vis kartojo: „Vienas, Vienas!..“²⁵

6. Islamas išlaisvino žmogaus sielą iš garbinimo ko nors kito, nei Allahas, kas bebūtų garbinimo objektu: pasiūstas pranašas ar priartintas angelas. Tai pasiekta tikėjimo ugdymu musulmono sieloje – jis neturi baimės niekam, išskyrus Allahą; niekas negali duoti jam naudos ar pakenkti, išskyrus Allahą; niekas negali duoti ar atimti, tik jei to panorės Allahas ir tokia bus Jo valia. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir prasimanė jie vietoje Jo dievus, kurie nekuria nieko, o patys sukurti. Jie patys neturi galios ką nors nuveikti sau ar duoti naudos. Ir jie nevaldo nei mirties, nei gyvenimo, nei prikėlimo.“ (Koranas, 25:3)

Viskas – Allaho, Valdovų Valdovo, Rankose. Aukščiausiasis sako:

„Jeigu palies tave Viešpats neganda, tai nėra iš to išvaduotojo, išskyrus Jį. O jeigu palies malone... juk Jis Galingas kiekvienam daiktui!“ (Koranas, 6:17)

Islamą užkirto visus kelius, vedančius į asmenybių sudievinimą, būtent todėl Allaho Pasiuntinys Muchammedas (sal) – užimantis aukštą ir garbingą vietą pas Allahą – paaiškino, jog jis tėra žmogus, kaip ir kiti. Tad ką sakyti apie likusius žmones? Allahas Aukščiausiasis sako:

²⁵ Ibn Madžah

„Sakyk: „Aš negaliu nieko pakreipti nei savo naudai, nei pakenkimui, jeigu to neįsigeis Allahas. Jeigu aš žinočiau tai, kas paslėpta, aš padidinčiau sau visoki gėrį, ir manęs nepaliestų blogis. Bet aš esu tiktai perspėjantis mokytojas ir žinianešys tautai, kuri tiki.“ (Koranas, 7:188)

7. Musulmonas įsitikinęs, jog Allahas įsako teisingumą visiems žmonėms, nepaisant jų religijos, odos spalvos ir socialinio statuso. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų Allahas įsako teisingumą, geradarystę ir dovanas artimiesiems; ir Jis draudžia niekšybes ir nusikaltimus. Jis ragina jus: galgi atsitokėsite!“ (Koranas, 16:90)

Būti teisingu būtina tiek su artimaisiais, tiek ir su svetimais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nesiartinkite prie našlaičio nuosavybės, nebent su nuostata jo naudai, kol jis nesuaugo; išlaikykite teisingumą matuodami ir pildydami svarstyklės. Mes neuždedame ant sielos nieko, išskyrus tai, kas jai įmanoma. O kuomet jūs kalbate, tai būkit teisingi, kad ir su giminaičiais, ir būkite ištikimi susitarimui su Allahu. Tai Jis jums prisakė – galbūt atsiminsite!“ (Koranas, 6:152)

Teisingumas būtinas tiek pasitenkinimo, tiek ir pykčio būsenoje: tiek musulmono atžvilgiu, tiek ir nemusulmono. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Būkite tvirti dėl Allaho, tikrieji liudininkai. Te nepastumia žmonių neapykanta jums jūsų į nuodėmę. Būkite teisingi, tai – arčiau dievobaimingumo.“ (Koranas, 5:8)

8. Musulmonas yra įsitikinęs, jog Allahas pagerbė visą žmoniją – su visais religiniais skirtumais, odos spalva, lytimi ir statusu – virš daugelio Savo sutvėrimų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Mes pagerbėme Adomo sūnus ir leidžiame jiems keliauti per sausumą bei marias. Mes apdovanojome juos gėrybėmis ir suteikėme jiems pirmenybę prieš daugelį, kuriuos esam sukūrę.“ (Koranas, 17:70)

Džabir, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė:

„Šalimais praėjo laidotuvių procesija ir Pranašas (sal) pakilo; pakilome ir mes. Mes pasakėme: „O Allaho Pasiuntiny! Tai judėjo laidotuvių procesija.“ Į tai Pranašas (sal) pasakė: „Kai pamatote laidotuvių procesiją – atsistokite.“²⁶

²⁶ Al-Bukhari, Muslim

Islamo didžiadvasingumas įstatymuose

Įstatymas – tai kelias, kuriuo eina žmogus, kad pasiektų savo tikslus arba gautų norimų rezultatų. Ir kad jis savo tikslus pasiektų, būtina, kad kelias, kuriuo jis eina, būtų aiškus, tikslus, lengvas ir, pagal jo galimybes, įgyvendinamas. Toks islamo kelias įstatymuose. Toliau pateiksime kai kuriuos islamo didžiadvasingumo įstatymuose pavyzdžius.

1. *Šarijos* tekstai islame yra paprasti ir lengvi. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir Mes padarėm Koraną, kad jis būtų lengvai prisimenamas, bet ar yra, kas prisimena?“ (Koranas, 54:17)

Šarijos tekstų paprastumas reiškia, kad juose nėra neaiškumų ar painumo. Neatimama kiekvieno islamo išpažinėjo teisė yra klausti apie tai, kas jam sukelia sunkumų ar kirba jo galvoje. Ir tame nėra jokios nuodėmės. Tačiau teisė religijos vardu atsakinėti suteikiama ne kiekvienam. Priešingai, teisė atsakinėti į religinius klausimus apribota islamo mokslininkais, *šarijos* specialistais, kurie išsamiai ištyrinėjo jos tekstus, pažįsta ir suvokia jų turinį. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Klauskite gi žinančių Priminimą žmonių, jeigu patys nežinote.“ (Koranas, 16:43)

Pavyzdžiui, susirgęs žmogus eina pas gydytoją, o ne pas inžinierių ar žemdirbį. Islamas, žodžius, ištartus religijos klausimais, neturint tam atitinkamų žinių, laiko viena iš didžiųjų nuodėmių. Nes tasai, kuris neišmanydamas kalba apie religiją, gali leisti tai, kas draudžiama arba uždrausti tai, kas leidžiama; arba neišpildyti kokių nors teisių; arba pakliūti į sudėtingą situaciją. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Viešpats mano uždraudė šlykštybes, tas kurios aiškios ir slaptos, nuodėmę ir piktadarystę be teisės, ir priskirti Allahui bendrininkus, apie ką Jis nesiuntė jokio įrodymo, ir kad kalbėtumėte apie Allahą tai, ko jūs nežinote.“ (Koranas, 7:33)

Allaho Pasiuntinys (sal) taip pat išaiškino pražūtingas pasekmes, kai atsakymų į religinius klausimus ieškoma pas neturinčius apie tai žinių. Jis (sal) pasakė:

„Iš tiesų Allahas neatims žinių, atimdamas jas iš žmonių. Jis atims žinias per mokslininkų mirtis, taip, kad kai neliks nė vieno mokslininko, žmonės valdys neišmanėliai. Jų klausinės, ir jie spręs be išmanymo. Tokiu būdu jie išklys iš tiesaus kelio ir paklaidins kitus.“²⁷

Islame neegzistuoja slaptos temos, kai reikia tiesiog tikėti ir neklausinėti. Išskyrus tuos dalykus, kurių žmogaus protas nepajėgus suvokti. Tai – slėpiniai, kurių mums Viešpats neišaiškino. Nes silpnam žmogaus protui toks pažinimas neįmanomas ir neduotų jokios naudos. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jie klausinėja tave apie sielą. Sakyk: „Siela atsirado mano Viešpačiui paliepus. Duota jums žinojimo tik labai mažai.“ (Koranas, 17:85)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„Jie klausia tavęs apie paskutinę Valandą: „Kada ji išmuš?“ Sakyk: „Žino tai mano Viešpats, savo laiku ją atvers tikrai Jis.“ (Koranas, 7:187)

O dėl tų slėpinių, kurių žinojime yra naudos protui, - juos Viešpats mums išaiškino per Savo Pranašą (sal). Tokie dalykai, kaip Rojus, Pragaras, atsiskaitymas, ankstesnių tautų ir jų

²⁷ Al-Bukhari ir Muslim

pranašų istorijos, mums atskleisti tam, kad imtume sau pavyzdžių, priminimu ir pasiruoštume tam savo gerais darbais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Aš perspėjau jus Ugnimi, kuri liepsnoja; pateks į ją tik pats nelaimingiausias, kuris palaikė melu tiesą ir nusigręžė.“ (Koranas, 92:14-16)

2. Islamo *šarijos* tekstai yra dieviškieji, jų šaltiniu yra Kūrėjas. Visi prieš juos lygūs: valdovas ir pavaldinys, turtingas ir vargšas, įžymybė ir prasčiokas, baltaodis ir juodaodis – niekas neturi teisės nusižengti šiems tekstams, kuo jis bebūtų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nelieka nei tikinčiajam, nei tikinčiajai, kada Allahas ir Jo Pasiuntinys nusprendė, pasirinkimo jų reikaluose. O kas neklauso Allaho ir Jo Pasiuntinio, tas pakliūva į neabejotiną paklydimą.“ (Koranas, 33:36)

Aukščiausiasis kiekvieną įpareigojo gerbti ir vykdyti šiuos įstatymus, kas jis bebūtų - valdovas ar pavaldinys. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Juk tikinčiųjų kalba, kada jie šaukiami pas Allahą ir Jo Pasiuntinį, kad Jis nuspręstų – tai, ką jie sako, yra: „Klausome ir paklustame!“ Šitie – laimingieji.“ (Koranas, 24:51)

Islame nėra vienas žmogus neturi absoliučios valdžios. Netgi valdovas – visa jo valdžia apribota tuo, kas jam numatyta *šarijoje*. Tai yra islamo didžiadvasingumas, nes tokiu atveju nebelieka galimybės absoliučiai valdžiai, tironijai ir neteisingumui. Bet jei valdovas pažeistų *šarijos* nustatytas ribas, tai tame nėra paklusimo. Nes Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Musulmonas privalo klausyti ir paklusti tam, ką jis mėgsta ar nemėgsta, išskyrus atvejus, kada jam įsakoma

nepaklusti Allahui. Kada įsakoma nepaklusti Allahui, tokiu atveju, neklausoma ir nepaklūstama.²⁸

Tokiu būdu islamas apsaugojo teises, bendras ir asmenines laisves, atskirdamas įstatymų leidybos šaltinius nuo ribotų „įstatymų leidėjų“ aistrų, nes jų „įstatymai“ yra vietinių asmeninių troškimų rezultatas. O į antraeilius dalykus islamo įstatymas nesikiša todėl, kad musulmonai galėtų įdiegti sistemas ir taisykles atitinkančias jų būklę, atsižvelgiant į bendrą naudą, būdingą bet kuriam laikotarpiui ir vietai. Su sąlyga, kad šios sistemos ir taisyklės neprieštaraus islamo postulatams ir pagrindiniams principams.

3. Islamo įstatymai ir principai yra dieviški, patvirtinti. Jiems nebūdinga keistis ar būti pakeistiems. Tokius įstatymus kuria žmogus, kuris yra ribotas, klystantis ir jautrus išorinių faktorių poveikiui – kultūros, paveldo ar visuomenės. Islamo įstatymų šaltiniu yra visų sutvėrimų Kūrėjas, Žinantis, kas jiems geriausia – būtent Jis valdo visus jų reikalus. Ir nė vienam žmogui, kokią aukštą padėtį jis beužimtų, nesuteikta teisė šiems įstatymams prieštarauti ar juos keisti, juos papildant ar ką nors iš jų atimant. Nes šie įstatymai išsaugo visų sutvėrimų teises ir remiasi lengvumo ir didžiadvasingumo principu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nejaugi nežinojimo laikų teismo jie ilgisi? Kas gi geriau už Allahą teisime žmonėms įsitikinusiems?“ (Koranas, 5:50)

4. Islame neegzistuoja atskiras dvasininkijos luomas, kurį turi kitos religijos. Nes islamas atėjo ir sugriovė visų rūšių tarpininkavimą tarp Allahο ir Jo vergų, pasmerkdamas daugiadiėvius, Allahο garbinime prisiėmusius sau tarpininkų. Aukščiausiasis, pasakodamas apie juos, sako:

²⁸ Al-Bukhari

„Išties! Tik į Allahą gali būti nukreiptas švarus tikėjimas. O tie, kurie prisiėmė sau globėjus, išskyrus Jį, jie sako: „Mes garbiname juos tiktai tam, kad jie priartintų mus prie Allaho, kaip galima arčiau.“ (Koranas, 39:3)

Taip pat Aukščiausiais išaiškino panašių tarpininkų esmę ir tai, kad jie neduos jokios naudos, nepakenks ir nepadės. Priešingai, visi jie tėra tokie patys sutvėrimai, kaip ir į juos besikreipiantieji. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Iš tiesų tie, kurių jūs šaukiatės, išskyrus Allahą, - vergai, panašūs į jus! Tai šaukitės jų, tegul jie jums atsako, jeigu esate teisūs!“ (Koranas, 7:194)

Islamas paklojo tvirtus pamatus tiesioginiam ryšiui tarp Allaho ir Jo vergų, kuris remiasi absoliučiu tikėjimu Allahą ir tiesiogine, be kokio nors tarpininko, Jo pagalba. Pavyzdžiui, padaręs nuodėmę žmogus lai pakelia rankas ir atgailauja tiktai Allahui, prašydamas Jo atleidimo, bet kur ir bet kada, bet kokios būklės. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu kas blogai elgsis arba bus neteisingas pats sau, o paskui paprašys Allaho atleidimo, tai jis ras Allahą Atlaidingą, Maloningą.“ (Koranas, 4:110)

Islame nėra religinių veikėjų, kurie leistų ar draustų, atleistų nuodėmes ir atstovautų Allaho įgaliojimus Jo vergams, tuo pačiu įvedinėtų vergams įstatymus, pakreipdami jų tikėjimą, atleisdami jiems, įvesdami, ką panorėję į Rojų ar neįvesdami į jį. Viso šito islame nėra, nes įstatymų priėmimas priklauso tik Allahui Vieninteliam. Allahas Pasiuntinys (sal) pasakė, aiškindamas Allahą žodžius:

„Jie pasirinko savo dvasininkus ir vienuolius, ir Mesiją, Marijos sūnų, kaip viešpačius sau, greta Allah. O jiems buvo sakyta garbinti tik vienatinį Dievą, išskyrus

Kurį nėra dievybės. Šlovė Jam, aukščiau Jis nei tai, ką jie priskiria Jam į bendrininkus!“ (Koranas, 9:31)

„Argi jie jums neuždraudė to, ką Allahas leido, ir jūs taip pat tai draudėte? Ar jie jums neleido to, ką Allahas uždraudė, ir jūs taip pat tai leidote? Tai ir yra jų garbinimas.“²⁹

5. Pasitarimo (*šura*) principas islame. Jis buvo įvestas tam, kad visuomenės atstovai klausimus išspręstų pagal visuomeninius interesus. Ir kad kažkieno asmeniniai interesai netaptų aukštesniais už visuomeninius interesus. Kaip sakoma: „Dvi galvos geriau už vieną.“ Allahas Aukščiausiasis sako:

„Per Allaho gailestingumą tu buvai jiems švelnesnis; o jeigu būtum šiurkštus, kietaširdis, tai jie būtų atsitraukę nuo tavęs. Dovanok jiems ir paprašyk jiems atleidimo, ir tarkis su jais dėl reikalo.“ (Koranas, 3:159)

6. *Idžtihad* galimybė klausimams, kuriems nėra vienareikšmiškų tekstų Korane ar *sunnoje*. Nes islamas – religija, kuri priima progresą ir tinka bet kuriai vietai ir laikmečiui. Todėl islamas atėjo su bendro pobūdžio principais, pagrindais ir visa apimančiomis, patvirtintomis ir laiko tėkmėje ir vietovių kaitoje nekintančiomis taisyklėmis, tokiomis kaip: tikėjimo tiesos ir garbinimas, malda ir jos laikas bei *rakatų* skaičius; privalomoji labdara ir jos dydis bei tai, kam ji yra privaloma; taipogi pasninkas ir jo laikas; tai pat ir piligrimystė, kaip ją atlikti, jos laikas ir ribos. O dėl klausimų, kurie iškilo šiuolaikiniame pasaulyje, žiūrima Šlovingame Korane: jei toks dalykas jame yra, tai imamas jo įstatymas ir visa kita paliekama. Jei jo Korane nėra, tuomet žiūrima patikimoje *sunnoje*: jei šis klausimas joje yra, tai imamas jo įstatymas ir visa kita paliekama. Jei jo nėra *sunnoje*, atsiranda galimybė paieškomis ir

²⁹ At-Tirmizi, patikimas *chadisas*.

dievobaimingų mokslininkų, egzistuojančių visur ir visais laikais, *idžtihadui*. Svarbi sąlyga, kad tai duotų bendros naudos ir atitiktų laikotarpį bei visuomenės poreikius. Tai pasiekama peržiūrint nevienareikšmiškas Korano *ajas* ir *sunnos chadisuus*, sulyginant juos su bendromis *šarijos* taisyklėmis, paimtomis iš Korano ir *sunnos*. Tikrasis *idžtihad* nėra sekimas savo norais ir troškimais, bet siekimas to, kame gėris visai žmonijai, neprieštaraujant *šarijos* tekstams. Visa tai tam, kad islamas visuomet eitų išvien su bet kurios visuomenės poreikiais.

7. Nėra vietos religijoje griežtumui ir grubumui, taipogi draudžiamas besaikiškumas. Elgtis reikia pagal Aukščiausiojo žodžius:

„Allahas nori jums palengvinimo, o ne apsunkinimo.“ (Koranas, 2:185)

Allaho Pasiuntinys (sal) griežtumu ir grubumu religijoje laikė nukrypimą nuo jo (sal) *sunnos* ir tiesaus kelio. Pranešama, jog Anas bin Malik, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė:

„Kartą į Pranašo (sal) žmonių namus atėjo trys vyrai paklausti apie tai, kaip garbino Pranašas (sal). Sužinojus apie tai, jiems pasirodė jo garbinimas nepakankamu (t. y. lengvesniu nei jie įsivaizdavo) ir jie tarė: „Ar mes galime lygintis su Pranašu (sal), kai Allahas atleido jam praeities ir ateities nuodėmes?! (t. y. mes privalome labiau garbinti)“ Vienas jų tarė: „Aš melsiuosi visą naktį.“ Kitas tarė: „Aš pasninkausiu kiekvieną dieną nuo saulėtekio iki saulėlydžio ir nepraleisiu nė vienos dienos.“ Trečiasis tarė: „Aš susilaikysiu nuo moterų ir niekada nevesiu.“ Pas juos atėjo Pranašas (sal) ir pasakė: „Ar jūs tie žmonės, kurie pasakė tokius ir tokius dalykus? Prisiekiu Allahui, aš bijau Allaho labiau už jus ir esu Jam nuolankiausias ir pareigingiausias iš jūsų, bet vis tiek pasninkauju ir nutraukiu pasninką (t. y. nepasninkauju kiekvieną dieną),

atlieku naktinę maldą (vieną nakties dalį) ir miegu (likusią) naktį, ir vedu moteris. Tad tas, kuris nususka nuo mano *sunnos* (tradicijos) – nėra iš mano (pasekėjų) tarpo.“³⁰

Allaho Pasiuntinys (sal) liepė savo bendražygiams pažadėti, kad jie šito vengs. Tuo pačiu jis (sal) perspėjo juos dėl kraštutinumų.

Pranešama, jog Abdullah ibn Amr ibn Al-As, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė:

„Kartą Allaho pasiuntinys (sal) man pasakė: „Abdullah, man pranešė, jog tu dienomis pasninkauji, o naktimis meldiesi.“ Aš pasakiau: „Taip, Allaho Pasiuntiny.“ Jis pasakė: „Taip nedaryk, bet kartais pasninkauk, o kartais nepasninkauk; melskis naktimis ir miegok. Nes, iš tiesų, tavo kūnas turi teisę į tave, ir tavo akys turi teisę į tave, ir tavo žmona turi teisę į tave, ir tavo svečias turi teisę į tave. Ir iš tiesų pakaks tau melstis po tris dienas kas mėnesį, nes už kiekvieną gerą darbą atlyginama dešimteriojai, ir tai bus tolygu nepertraukiamam pasninkui.“ Bet gi aš užsispyriau, ir buvau už tai nubaustas. Aš pasakiau: „Allaho Pasiuntiny, iš tiesų turiu jėgų!“ Jis (sal) pasakė: „Tuomet pasninkauk, kaip pasninkavo Allaho Pranašas Dovydas, tebūnie jam taika, bet ne daugiau!“ Aš paklausiau: „O kaip pasninkavo Allaho pranašas Dovydas, tebūnie jam taika?“ Jis atsakė: „Kas antrą dieną.“ O kai Abdullah paseno, dažnai sakydavo: „Ak, jei tik būčiau priėmęs Pranašo (sal) leidimą (t. y. pasninkauti triskart per mėnesį).“³¹

Tai nereiškia, jog islamas yra religija, kuri prisirišusi prie žemiškojo gyvenimo ir be jokių taisyklių panirusi į jo aistras ir

³⁰ Al-Bukhari

³¹ Al-Bukhari

malonumus. Priešingai, jis yra teisingumo ir nuosaikumo religija, kuri apjungia religiją ir žemiškąjį gyvenimą tokiu būdu, jog nė viena pusė neužgožia kitos. Islame įsakoma sielos ir kūno pusiausvyra. Jei musulmonas pernelyg pasineria į žemiškąjį gyvenimą, jam liepiama dažniau prisiminti dvasinius poreikius, atliekant Allaho įsakytus garbinimo veiksmus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Kada šaukiama maldai sueigos dieną (penktadienį), tai skubėkite minėti Allahą ir liaukitės prekyvę. Tai geriau jums, jei norit žinoti!“ (Koranas, 62:9)

O jei jis pasineria į garbinimą, jam reikia priminti apie žemiškuosius poreikius, kaip darbas ir savos dalios siekimas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O kada baigta bus malda, tai išsiskirstykite žemėje ir ieškokite Allaho malonės, ir dažnai minėkit Allahą, - galbūt jūs būsit laimingi!“ (Koranas, 62:10)

Islamas leidžia mėgautis malonėmis ir, tuo pačiu, įsako būti saikingiems, kad nebūtų pakenkta kūnui. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nėr jums nuodėmės, jei jūs ieškosite malonės pas savo Viešpatį. O kai pajudėsite nuo Arafato, tai prisiminkite Allahą Uždraustojoje vietoje. Ir prisiminkite Jį, kaip Jis išvedė jus į tiesų kelią, nors ligi to jūs buvote klaidžiojantys.“ (Koranas, 2:198)

8. Jei musulmonui gresia mirtis, jam leidžiama, pagal būtinybę, atlikti arba suvalgyti ar išgerti tai, ką uždraudė Allahas: dvėselieną, kraują, kiaulieną, alkoholį. Tai įrodo Allaho Aukščiausiojo žodžiai:

„Jis juk uždraudė jums tik dvėselieną ir kraują, ir kiaulieną, ir tai, kas paskersta ne Allahui. O jeigu kas nors

bus priverstas suvalgyti neleistiną, nepareikšdamas nepaklusnumo ir neperžengdamas nustatytų ribų, - nebus čia jam nuodėmės: juk Allahas – Atleidžiantis, Gailestingas!“ (Koranas, 2:173)

9. Geri darbai padauginami dešimteriopai, o už bloguosius atlyginama kiek reikia, ne daugiau. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Kas ateis su geru darbu, tam – bus dešimt kartų padidinta, o kas ateis su blogu, tam bus atlyginta panašiu, ir jie nebus nuskriausti.“ (Koranas, 6:160)

Islamo didžiadvasingumas kvietime

Islamas – pasaulinė religija, visiems žmonėms visur ir visada. Būtent todėl kvietimas į šią religiją turi pasižymėti tam tikromis savybėmis – švelnumu, didžiadvasingumu, gėrio troškimu aplinkiniams, kad visa tai taptų pagrindiniais faktoriais dialoge su antrąja puse. Tai ir yra islamo kvietimo pas Allahą Aukščiausiąjį būdas; Jis skatina kviesti tuos, kurie Jam prieštarauja, išmintingai ir gerais pamokslais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Šauk į Viešpaties kelią išmintingai ir gražiai pamokslaudamas ir vesk ginčą su jais gražiuoju!“ (Koranas, 16:125)

Toliau pateiksime kelis islamo kvietimo pas Allahą Aukščiausiąjį didžiadvasingumo pavyzdžius.

1. Islamas atvėrė duris jo priėmimui kitų religijų atstovams. Tuo džiaugiasi islamas ir džiugina juos. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Allahas džiaugiasi Savo vergo atgaila labiau nei žmogus, kuriam dykumoje pabėgo kupranugarė, su visu jo maistu ir gėrimu. Jis ilgai jos ieškojo, o kai visai prarado viltį, užmigo po medžiu laukdamas mirties, o pabudęs aptiko savo kupranugarę stovinčią prie jo galvos, o jos pavadys užsikabinęs už medžio. Jis paėmė pavadį ir pasakė: „O Allah, Tu – mano vergas, o aš – Tavo Viešpats!“ - suklysdamas iš didžiulio jį apėmusio džiaugsmo.“³²

2. Islamas įsako savo pasekėjams kviečiant į jį eiti meilės rodymo ir džiuginimo gėriu keliu. Allaho Pasiuntinys (sal),

³² Muslim

pasiųsdamas Muaz ir Abu Mūsa Al-Ašri, tebūnie Allahas jais patenkintas, vadovauti Jemene, pasakė:

„Palengvinkite, o ne apsunkinkite; džuginkite, o ne kelkite pasibjaurėjimą (islamui).“³³

Islamas įsako savo pasekėjams su oponentais vesti dialogą pagal tam tikras taisykles, kurios padėtų rodyti pagarbą jų protui bei neužgauti jų jausmų, o tai neleistų jų pažeminti ar paniekinti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jeigu išitraukiate į ginčą su Rašto žmonėmis, tai darykite tai gražiau, išskyrus su tais iš jų, kurie neteisingi, ir sakykite: „Mes patikėjome tuo, kas mums atsiųsta ir jums atsiųsta. Ir mūsų Dievas, ir jūsų Dievas yra vienas, ir mes tik Jam atsiduodam!“ (Koranas, 29:46)

Tokiu būdu, niekas neperša kitam savo nuomonės ar pozicijos. Priešingai, svarbus atidus argumentų išklausymas, jų aptarimas ir atsakymas į juos. Teisingas aptarimo būdas dialoge su oponentais yra bandymas perkalbėti logiškais atsakymais, atitinkančiais kviečiamojo mąstyseną. Pavyzdžiu pateiksime prikėlimo klausimą. Ibn Abbas, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė:

„Atėjo Al-As ibn Uail – jis nebuvo musulmonu - paėmė iš slėnio kaulą, sutrynė jį į miltelius ir Allaho Pasiuntiniui (sal) pasakė: „Nejaugi Allahas juos atgaivins, po to, kai jie sutrūnijo?“ Allaho Pasiuntinys (sal) atsakė: „Taip, Allahas pirmiausia tavo numarins, paskui prikels, o paskui įmes tavo Pragaran.“ Ir tada buvo apreištos *sūros* „Ja syn“ *ajos*.“³⁴

Panašūs dialogai, logiški atsakymai ir neginčytini argumentai, nekeliantys abejonių sveiko proto savininkui,

³³ Muslim

³⁴ Al-Chakim, patikimas *chadisas*.

ieškančiam tiesos, leidžia suprasti, kad ši religija – tikroji ir verta sekimo. Būtent islamas, galiausiai, nugalės. Allahas Aukščiausiasis taip papasakojo apie Abraomo, tebūnie jam taika, ir Babilono karaliaus Nimrudo dialogą:

„Nejaugi nematei to, kuris kivirčijasi su Abraomu dėl Viešpaties todėl, kad Allahas suteikė jam valdžią? Štai tarė Abraomas: „Mano Viešpats – tas, kuris suteikia gyvenimą ir numarina.“ Tarė jis: „Aš suteikiu gyvenimą ir numarinu.“ Tarė Abraomas: „Štai Allahas išveda saulę iš rytų, išvesk gi ją iš vakarų.“ Ir pasimetė tas, kuris netikėjo: Allahas juk neveda tiesiai žmonių neteisingųjų!“ (Koranas, 2:258)

3. Islamo principams tolimas plūdimas, įžeidinėjimas, išjuokimas ir provokavimas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir sakyk Mano vergams, kad jie pasakotų tai, kas geresnio; iš tiesų šėtonas sėja tarp jų nesantaiką, iš tiesų šėtonas žmogui – atviras priešas!“ (Koranas, 17:53)

4. Kvietimui islamas pasitelkia meilės, lankstumo ir gailestingumo būdus, pasirinkdamas širdžiai mielus žodžius. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O Rašto žmonės! Kodėl ginčijatės dėl Abraomo? Taigi Tora ir Evangelija buvo pasiųstos tik po jo. Nejaugi nežinote?“ (Koranas, 3:65)

5. Islamas ginčiuose pasitelkia lankstumą ir švelnius žodžius bei vengia grubumo. Allahas Aukščiausiasis, pasiųsdamas Mozę ir jo brolių Aaroną, tebūnie jiems taika, su kvietimu Faraonui, kuris pretendavo į dieviškumą ir vertė žmones jį garbinti, pasakė:

„Eikite pas Faraoną, juk jis peržengė leistinas ribas, ir kalbėkite su juo švelniai, galbūt jis įsiklausys arba pabijos.“ (Koranas, 20:43-44)

6. Islamas kviečia oponentus, su kuriais vedamas dialogas, pateikti savo įrodymus ir nepaneigiamus argumentus. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „Ar matėte jūs tuos, kurių jūs šaukiatės šalimais Allaho? Parodykite man, kurią dalį žemės jie sukūrė? O gal jie yra dangaus bendraturčiai? Parodykite man Knygą, ankstesnę nei šita, arba kokius nors žinojimo pėdsakus, jeigu esat teisuliai?“ (Koranas, 46:4)

7. Islamas kviečia savo oponentus tikslingam dialogui, kuris privestų prie vienybės, paremtos dieviškuoju principu, ir atitolintų nuo susiskaldymo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „O Rašto žmonės! Susitarkime dėl žodžio, vienodo mums ir jums, kad nesilankstysime niekam kitam, išskyrus Allahą, ir nieko nepridursime Jam į bendrininkus, ir kad vieni iš mūsų nepaverstų kitų viešpačiais lygiais Allahui. Na bet jeigu jie nusišuktų, sakykite: „Liudykite, kad mes – musulmonai.“ (Koranas, 3:64)

8. Islamas atvėrė duris visiems norintiems jį priimti ir prisijungti prie jo pasekėjų be jokių kliūčių; be jokių apeigų ar religinių ceremonijų, kurios būtų atliekamos tam tikrose vietose ir tarp konkrečių žmonių. Nes islamas yra tiesioginis ryšys tarp vergo ir jo Viešpaties, be jokių tarpininkų. Nusprendusysis priimti Allaho religiją ištaria lengvus liežuviui, bet turinčius didžią prasmę žodžius. Šie žodžiai – tai du liudijimai: „Liudiju, jog nėra dievybės, vertos garbinimo, išskyrus Allahą; ir liudiju, jog Muchammedas – Allaho vergas ir Jo Pasiuntinys.“ Šie žodžiai – raktas į islamo priėmimą. Juos ištarusysis atsitolina nuo bet kurios kitos religijos, išskyrus islamą, ir nuo bet kokio kito tikėjimo, kuris jam prieštarauja. Toks žmogus įgyja tokias pat teises ir pareigas, kaip ir likusieji musulmonai.

9. Kiekvienam islamą priėmusiam musulmonui Allahas atleidžia visas ankstesnes nuodėmes. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk tiems, kurie netikėjo, jeigu jie nustos tai darę, jiems bus atleista tai, kas buvo anksčiau.“ (Koranas, 8:38)

Taip pat Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Islamą ištrina tai, kas buvo iki jo. Ir atgaila ištrina tai, kas buvo iki jos.“³⁵

10. Kiekvieną islamą priėmusį musulmoną, Allahas apdovanoja už iki islamo padarytus gerus darbus. Chakim ibn Chizam, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė:

„Allaho Pasiuntiny, pasakyk man, ką manai apie tuos gerus darbus, kuriuos dariau neišmanymo laikais?“ Atsakydamas į tai Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė: **„Tu priėmei islamą su visais savo anksčiau padarytais gerais darbais.“**³⁶

11. Islamą priėmusieji kitų religijų atstovai bus apdovanoti dvigubai: dėl tikėjimo savo pasiuntiniais ir tikėjimo Muchammedo (sal) žinia. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tie, kuriems Mes dovanojome Raštą prieš tai, - jie juo (Koranu) tiki. O kada jiems jį skaito, jie kalba: „Mes patikėjome juo, jis – tiesa iš mūsų Viešpaties, Mes ir anksčiau buvome musulmonai. Šitiems bus įteiktas apdovanojimas dvigubas už tai, kad jie kentėjo. Gėriu jie šalina blogį ir aukoja iš to, kuo Mes juos apdovanojome.“ (Koranas, 28:52-54)

³⁵ Achmad, patikimas *chadisas*.

³⁶ Al-Bukhari

Islamo didžiadvasingumas santykiuose su nemusulmonais

Pradžiai paminėsime orientalistą Luisą Jungą, kaip įžangą temai apie islamo didžiadvasingumą nemusulmonų atžvilgiu. Jis pasakė: „Vakaruose daugybė dalykų studijuojami islamo civilizacijos pagrindais. Ir šios civilizacijos dalimi yra iš arabų sklindantis didžiadvasingumas.“³⁷

1. Islamas leido su nemusulmonais visų rūšių finansinius santykius: prekybą, įmones, licencijavimą ir mainus. Visa tai turi remtis tam tikromis *šarijos* taisyklėmis, kurios apima nekenkimą, teisių apsaugą, tarpusavio sutarimą, sutarčių išmanymą – jų teiginius ir sąlygas. Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, perdavė, jog Allaho Pasiuntinys (sal) iš vieno judėjo pirkto maisto, palikdamas jam užstatu savo šarvus.

Islamą šiuose santykiuose uždraudė tiksliai tai, kas žalinga ir neteisinga, kaip palūkanos, azartiniai žaidimai, gudravimas ir nusiėpimas. Tai taipogi draudžiama ir santykiuose su musulmonais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Nerykit lupikiškų palūkanų procentų, daug kartų padaugintų, ir bijokite Allaho – galbūt jūs tapsit laimingi!“ (Koranas, 3:130)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„O jūs, kurie patikėjote! Vynas (svaigalai), azartiniai žaidimai, gyvuliai paaugoti stabams, būrimas strėlių laidymu – niekšybė, šėtono išmonė. Tai šalinkitės šito, – galbūt tapsite laimingi! Šėtonas trokšta sukurstyti tarp jūsų

³⁷ „Arabai ir Europa“, 10psl.; citata iš knygos „Jie pasakė apie islamą“ 327psl.

nesantaiką ir neapykantą su vynu ir azartiniais žaidimais, ir nukreipti jus nuo Allaho paminėjimo ir nuo maldos. Argi nenustosite tai darę?“ (Koranas, 5:90-91)

2. Leidžiama melstis vietose, kuriose garbina nemusulmonai. Perduodama, jog Abu Mūsa, tebūnie Allahas juo patenkintas, meldėsi Damasko bažnyčioje. Bet tai nepageidautina, jei tose vietose yra paveikslų ar skulptūrų ir jose nėra vietos be jų. Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, vienam krikščioniui pasakė: „Mes pas jus neužeiname dėl ten esančių paveikslų.“

3. Esant poreikiui ar naudai, nemusulmonams leidžiama užėti į mečetes. Išimtimi yra Uždraustoji Mekos teritorija. Allaho Pasiuntinys (sal) priiminėjo nemusulmonų delegacijas savo mečetėje Medinoje ir jiems to nedraudė. Be to, jis (sal) Medinos mečetėje laikė Samama ibn Asal, tebūnie Allahas juo patenkintas, dar prieš jam tampant musulmonu.

4. Islamas leidžia lankyti sergančius nemusulmonus ir prašyti Allaho juos išgydyti. Anas, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė:

„Susirgo Pranašui ﷺ (sal) patarnavęs jaunuolis judėjas ir Pranašas (sal) atėjo jo aplankyti. Jis atsisėdo prie jo galvos ir pasakė: „Priimk islamą.“ Jaunuolis pažvelgė į šalia stovėjusį savo tėvą, ir tasai savo sūnui pasakė: „Paklusk Abu Al-Kasimui!“ - ir jis priėmė islamą. Po to Pranašas (sal) išėjo iš ten ir pasakė: „Šlovė Allahui, Kuris išgelbėjo jį nuo Ugnies!“³⁸

5. Islamas leidžia pareikšti nemusulmonams užuojautą, kai miršta jų artimieji. Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė, jog Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

³⁸ Al-Bukhari

„Aš paprašiau Viešpaties leidimo melsti savo motinai atleidimo, ir Jis man to neleido. Aš paprašiau Viešpaties leidimo lankyti jos kapą, ir Jis suteikė man leidimą.“³⁹

6. Islamas leidžia nemusulmonus šelpti ir dovanoti jiems dovanas, jei jie nekovoja prieš islamą. Mudžahid, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė, jog kartą Abdullah ibn Amr namuose paskerdė avį ir, parėjęs namo, jis paklausė:

„Ar davėte ką nors mūsų kaimynui judėjui? Ar davėte ką nors mūsų kaimynui judėjui? Girdėjau Allaho Pasiuntinį (ﷺ) sakant: „Angelas Gabrielius vis ragino mane elgtis su kaimynais gražiai ir mandagiai, kad net pagalvočiau, kad jis man įsakys (nuo Allaho) padaryti juos paveldėtojais.“⁴⁰

Dar daugiau, nemusulmonams leidžiama atiduoti *zakiatą*⁴¹ (kurį gauti yra stokojančiųjų musulmonų teisė), vardan bendros visų musulmonų naudos arba kad priartėtų jų širdys prie islamo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Išties aukos (*zakiat*) – tik neturtėliams ir vargšams, ir tiems, kas renka jas ir dalina (atlygis), – tiems, kurių širdys jaučiasi artimos.“ (Koranas, 9:60)

Tai įrodo ir Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, poelgis. Kartą, pamatęs nusilpusį vieną iš Rašto žmonių, jis pasiuntė į musulmonų išdą išdininką, jam tardamas: „Pažvelk į šį žmogų ir į jį panašius! Duok jiems ir jų šeimoms iš musulmonų išdo pakankamai, nes, iš tiesų, Allahas Aukščiausiasis pasakė: **„Išties aukos (*zakiat*) – tik**

³⁹ Muslim

⁴⁰ Al-Bukhari ir Muslim

⁴¹ Privalomoji labdara.

neturtėliams ir vargšams“, o neturtėliai ir vargšai – tai Rašto žmonės.⁴²

7. Islamas leidžia palaikyti giminystės ryšius su nemusulmonais giminaičiais. Asma bint Abu Bakr pasakė:

„Pas mane atvyko mano motina, kuri buvo daugiadiėvė. Aš paklausiau Allaho Pasiuntinio (sal), kaip man pasielgti: „Allaho Pasiuntiny, pas mane atvyko mano mama ir ji daugiadiėvė. Ar man palaikyti su ja ryšį?“ Jis ﷺ atsakė: „Taip, palaikyk su savo motina giminystės ryšį.“⁴³

8. Islamas leidžia valgyti iš jų indų ir dėvėti jų rūbus, jei jie pagaminti ne iš draudžiamų medžiagų, tokių kaip auksas ar sidabras, ar kiaulės oda – šie dalykai draudžiami, net jei tie indai ar rūbai musulmonų. Tai įrodo *chadisas*, kurį perdavė Abu Salab Al-Chušani, tebūnie Allahas juo patenkintas, jog kartą jis paklausė:

„O Allaho Pasiuntiny! Mes gyvename Rašto žmonių žemėje. Ar galime valgyti iš jų indų?“ Jis (sal) atsakė: „Nevalgykite iš jų, jei galite rasti kitus indus. Bet jei negalite, tada išplaukite juos, ir tik po to iš jų valgykite.“⁴⁴

9. Islamas leidžia vesti Rašto žmonių moteris. O taipogi leidžia valgyti jų maistą, jei jis nėra draudžiamas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Leidžiamos jums gėrybės ir maistas tų, kuriems dovanotas Raštas, ir jūsų maistas leidžiamas jiems. Ir leistinos jums nesuteptos moterys iš tikinčiųjų tarpo ir nesuteptos moterys iš tų, kuriems dovanotas Raštas iki jūsų,

⁴² Abu Jūsuf „*Al-Charadž*“

⁴³ Al-Bukhari

⁴⁴ Al-Bukhari

jeigu jūs davėte joms išpirką, būdami dori, nepaleistuvaudami ir neturėdami sugulovių.“ (Koranas, 5:5)

10. Priėmusiojo islamą santuoka galioja ir jos nereikia atnaujinti. Taip pasielgė Allaho Pasiuntinys (sal) su Geilan ibn Salama As-Sakafi, kuris, kai priėmė islamą, turėjo dešimt žmonių. Pranašas (sal) jam pasakė:

„Išsirink iš jų keturias.“⁴⁵

11. Islamas leidžia maistui vartoti naminio gyvulio, kurį papjovė Rašto žmonės, mėsą, jei skerdžiant buvo paminėtas Allaho vardas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir nevalgykite to, virš ko nebuvo ištartas vardas Allaho: tai juk nedorybė.“ (Koranas, 6:121)

12. Islamas leidžia suteikti nemusulmonams prieglobstį ir saugumą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu kas iš daugiadivių paprašys tavęs prieglobsčio, tai priglausk jį, kol jis neišgirs Allaho Žodžių. Paskui nugabenk jį į saugią vietą.“ (Koranas, 9:6)

13. Jei nemusulmonas nusikalto musulmonui, ir už nusikaltimą numatoma bausmė, aukos paveldėtojai gali rinktis: ar jam atleisti, ar reikalauti kompensacijos, ar bausmės. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir užrašėme Mes jiems joje, kad siela – už sielą, ir akis – už akį, ir nosis – už nosį, ir ausis – už ausį, ir dantis – už dantį, o už žaizdą – atsilyginimas tuo pačiu. O kas paaukos šitai kaip išmaldą, tai – bus išpirka už jį.“ (Koranas, 5:45)

14. Islamas įpareigoja musulmonus nedergti ir nežeminti nemusulmonių religijų. Allahas Aukščiausiasis sako:

⁴⁵ At-Tirmizi, Al-Albani *chadisq* įvertino geru.

„Neplūskite tų, kurių jie šaukiasi šalimais Allaho, nes jie pradės plūsti Allahą iš priešiško be jokio išmanymo.“ (Koranas, 6:108)

15. Islamas įpareigoja musulmonus laikytis nemusulmonams duotų pažadų ir su jais sudarytų sutarčių. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir ištikimai vykdykite sutartis: juk apie sutartis bus paklausta.“ (Koranas, 17:34)

16. Islamas liepia gerbti nemusulmonų turtą, gyvybes ir garbę. Todėl negalima kėsintis į jų garbę, atimti iš jų kokių nors teisių ar blogai su jais elgtis. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nėra Allahas uždraudęs daryti gera ir elgtis teisingai su tais, kurie nekovojo su jumis dėl religijos ir neišvarė jūsų iš jūsų būstų, - juk Allahas myli teisinguosius!“ (Koranas, 60:8-9)

Taipogi Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Jei kas nors nuskriaus islamiškosios valstybės prieglobstyje esantį žmogų, ar pažeis jo teisę, ar vers jį dirbti sunkiau nei leidžia jo jėgos, ar paims iš jo ką nors be jo sutikimo, Teismo Dieną liudysiu prieš jį.“⁴⁶

Allaho Pasiuntinys (sal) taip pat pasakė:

„Tas, kuris nužudys su musulmonais sutartį sudariusį netikintį, neužuos Rojaus aromato, net kai jo kvapas jaučiamas per atstumą, kurį nueitum per keturiasdešimt metų.“⁴⁷

17. Islamas sutartį su islamiškąja valstybę sudariusiems musulmonams suteikia visuomenines garantijas tol, kol jie

⁴⁶ Abu Daud, Al-Albani *chadisq* įvertino patikimu.

⁴⁷ Al-Bukhari

yra jos prieglobstyje. Tai įrodo antrojo teisinio musulmonų kalifo Umar ibn Al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, poelgis, kai jis pamatė išmaldos prašantį senyvo amžiaus judėją ir jo paklausė, ar jis iš *džiziją* mokančių žmonių? Sužinojęs, jog taip, jis pasakė: „Nebūtume tau teisingi, jei paėmę iš tavęs *džizijos* mokestį, kol buvai jaunas, paliktume tave senatvėje.“ Tada Umar, tebūnie Allahas juo patenkintas, paėmęs senolį už rankos nusivedė jį į savo namus, ir atidavė jam visą savo maistą ir drabužius, kokius rado. Tada jis pasiuntė išdininką į musulmonų išdą jam tardamas: „Pažvelk į šį žmogų ir į jį panašius! Duok jiems ir jų šeimoms iš musulmonų išdo pakankamai, nes, iš tiesų, Allahas Aukščiausiasis pasakė: „**Išties aukos (*zakiat*) – tik neturtėliams ir vargšams**“, o neturtėliai ir vargšai – tai Rašto žmonės.“⁴⁸

18. Islamas ragina atleisti savo priešams, kai šie jau nugalėti, kad jų širdys palinktų į islamą ir pasireikštų islamo didžiadvasingumas, parodydamas, kad islamas yra gailestingas ir maloningas, o ne, vos progai pasitaikius, siekiantis keršto ir neteisingumo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir dėl to, kad pažeidė jie savo sutartį, Mes juos prakeikėme iš jų širdis padarėm kietas. Jie iškraipo žodžius (perkeldami juos) iš jų vietų. Ir užmiršo jie dalį to, kas jiems buvo priminta. O tu nuolat patirsi išdavystę iš jų, išskyrus nedaugelį. Tai dovanok jiems ir atleisk, - juk Allahas myli geradarius!“ (Koranas, 5:13)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„Daugelis iš Rašto žmonių norėtų atversti jus po to, kai patikėjote, į netikinčiuosius iš pavydo savo viduj, po to, kai jiems patiems paaikėjo tiesa. Atleiskite jiems ir būkite

⁴⁸ Abu Jūsuf „*Al-Charadž*“

nuolankūs, kol apreikš Allahas Savo įsakymą. Iš tikrųjų Allahas turi galią kiekvienam daiktui!“ (Koranas, 2:109)

Allahas Aukščiausiasis taip pat sako:

„Sakyk tiems, kurie patikėjo, kad jie atleistų tiems, kurie netiki Allaho dienomis, kad Jis atlygintų žmonėms už tai, ką jie įgijo.“ (Koranas, 45:14)

19. Islamas įsako nemusulmonus kviesti geriausiais žodžiais ir suteikia jiems viltį, primindamas Allaho atleidimą ir tai, jog negalima nusivilti Allaho malone ir atleidimu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk tiems, kurie netikėjo, jeigu jie nustos tai darę, jiems bus atleista tai, kas buvo anksčiau, o jeigu grįš į netikėjimą, tai jau buvo pirmųjų tautų pavyzdžiai.“ (Koranas, 8:38)

20. Islamas meilę suteikti žmonėms gerį padarė vienu iš tikėjimo požymių, nes jis yra taikos ir meilės religija. Pranašas Muchammedas (sal) pasakė:

„O Abu Huraira! Būk dievobaimingu, ir Allaho garbinime būsi geriausiu! Pasitenkink mažu, ir būsi iš žmonių pačiu dėkingiausiu! Linkėk žmonėms to, ko norėtum sau, ir tapsi tikinčiu! Būk geru savo kaimynams, ir tu tapsi musulmonu! Ir mažiau juokis, nes dažnas juokas žudo širdį...“⁴⁹

⁴⁹ Ibn Madžah, patikimas *chadisas*.

Islamo didžiadvasingumas garbinime

Visi garbinimo būdai islame remiasi didžiadvasingumo ir palengvinimo principais. Nes Allahas ypatingai išskyrė islamą, kad kiekvienas musulmonas, kokia bebūtų jo būklė ar galimybės, galėtų mėgautis garbinimu, t.y. nusiraminimu ir laime paremtu, bendravimu su Allahu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tie, kurie patikėjo ir kurių širdys rimsta minint Allahą, - o taip! Be abejonės tik Allahą beminint rimsta širdys.“ (Koranas, 13:28)

Garbinime musulmonui neužkraunama daugiau, nei jis pajėgus atlikti. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Darykite tai, ką galite atlikti. Nes, iš tiesų, Allahas nepavargs (jus apdovanodamas), bet jūs pavargsite.“⁵⁰

1. Viena iš islamo didžiadvasingumo apraiškų yra tai, jos visi jo įsakymai ir garbinimo būdai atitinka žmogaus prigimtį ir galimybes, ir daugiau žmogui neužkraunama. Ir islamas neįsako ko nors, kas kaip nors prieštarautų žmogaus prigimčiai. Priešingai, islamas nepritaria tam, kad musulmonas užsikrautų sau ne pagal jėgas, net ir Allaho garbinime. Anas, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė, kad Pranašas (sal), pamatęs sūnų vedamą senolį, paklausė:

„Kas jam atsitiko?“ Jam atsakė: „Jis padarė įžadą, jog vaikščios pėsčiomis.“ Į tai Pranašas (sal) pasakė: „Iš tiesų Allahui nereikia, kad šis senolis save kankintų. Jis turėtų joti.“⁵¹

⁵⁰ Al-Bukhari

⁵¹ Al-Bukhari

2. Allahas Aukščiausiasis apdovanoja sergantį, keliaujantį ir kitose sudėtingose situacijose esantį musulmoną lygiai taip pat, kaip ir jam esant sveikam ar niekur nekeliaujančiam. Pranašas (sal) pasakė:

„Kai Allaho vergas suserga ar leidžiasi į kelionę, jam užrašomas toks pats apdovanojimas, tarsi jis būtų sveikas ar būtų namuose.“⁵²

3. Be to, didžiadvasingumas garbinime yra palengvinimas, kurį musulmonui verta priimti, kad užsitarnautų Allaho apdovanojimą. Tai įrodo Pranašo Muchammedo (sal) žodžiai:

„Iš tiesų Allahas myli kai priimami Jo palengvinimai lygiai taip pat, kaip ir myli, kai vykdomi jo įsakymai.“⁵³

4. Kai kuriose situacijose visi šie įsakymai, garbinimo būdai ar jų dalys palengvinamos arba jų prievolė atšaukiama. Toliau pateiksime kelis pavyzdžius.

1. Islamo didžiadvasingumas ritualinio apsivalymo dalykuose

Islame ritualinis apsivalymas (*tahara*) yra privalomas daugeliui garbinimo veiksmų. Atsižvelgiant į tai, kad musulmonui kasdien reikia vandens – apsivalymui prieš privalomas ir pageidaujamas maldas, didžiajam apsiprausimui (*gusl*) nuo ritualinio nešvarumo (*džunub*), o taip pat ir prieš tam tikrus religinius įvykius, kaip penktadieninė ar šventinė malda, - per didelis griežtumas, šiais atvejais, įstumtų jį į apsunkinančią padėtį, dėl ko siela patirtų sunkumus garbinimo veiksmų atlikime, nekalbant apie patį ritualinį apsivalymą. Tad islamo didžiadvasingumo pavyzdžiais, ritualinio apsivalymo klausimais, yra:

⁵² Al-Bukhari

⁵³ Ibn Hibban, patikimas *chadisas*.

1. Vandens esminė savybė - tyrumas, kol nepakito jo spalva, kvapas ar skonis. Ir išmintis slypi tame, kad musulmonas nepatektų į apsunkinančią padėtį. Pranašas (sal) pasakė:

„Vanduo – tyras, ir niekas negali jo suteršti, išskyrus tai, kas pakeičia jo kvapą, skonį ar spalvą.“⁵⁴

2. Gyvūnų seilės – tyros. Musulmonui leidžiama gerti ir atlikti ritualinį apsiprausimą vandeniu iš indų, iš kurių gėrė gyvūnas.

Perduodama, jog Kabša bint Kab ibn Malik papasakojo, kaip kartą pas ją užėjo Abu Katada, tebūnie Allahas juo patenkintas:

„Aš įpyliau jam vandens ritualiniam apsiprausimui, ir štai prie vandens priėjo katė. Ji pradėjo lakti vandenį ir Abu Katada palenkė indą, kad jai būtų patogiau gerti. Jis pastebėjo mano žvilgsnį ir paklausė: „Ar tu nustebus, dukterėčia?“ Aš atsakiau: „Taip.“ Tada jis pasakė: „Allaho Pasiuntinys (sal) apie kates pasakė: „Jos nėra nešvarios. Jos yra iš tų, kurie vaikšto tarp jūsų.“⁵⁵

3. Nesant vandens ar galimybei juo pasinaudoti – sergant, esant sunkumui ar kai žmogus esamu vandeniu negali atlikti ritualinio apsiprausimo - baimindamasis didelio šalčio; neturint vandens pakankamai, kai jo yra tik gėrimui ir kitais sunkumų atvejais – musulmonui leidžiama ritualinį apsiprausimą atlikti žemėmis (*tajammum*). Tai – Allaho Aukščiausiojo palengvinimas ir vandens pakaitalas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu jūs ligonis arba kelyje, arba kuris iš jūsų grįžo iš nuošalios vietos, arba jūs buvote suartėję su moterimis ir neturit vandens, tai apsivalykite švaria žeme, - nusitrinkite ja savo veidus ir rankas. Allahas nenori

⁵⁴ Ibn Madžah, silpnas *chadisas*.

⁵⁵ „*Al-Mustadrak ala as-Sachychain*“

apsunkinti jūsų, o nori jus tikrai apvalyti, ir kad galėtų įvykdyti Savo malonę jums, - galbūt jūs tapsite dėkingi!“ (Koranas, 5:6)

4. Vietoje pėdų prausimo, Allahas leido perbraukimą per kojines, kuriam yra savos sąlygos, o taipogi perbraukimą per galvos apdangalą ar medicininį tvarstį, jo nenuimant. Tam, kad musulmonas nepatektų į sunkią padėtį, juos nuimdamas ir vėl užmaudamas ar užrišdamas. Tai ypatingai aktualu per didelius šalčius.

Džafar ibn Amr ibn Umaja Ad-Dimarij perdavė, kad jo tėvas pasakė: „Mačiau, kaip Allaho Pasiuntinys (sal) atliko mažąjį apsiprausimą ir perbraukė per savo kojines ir galvos apdangalą.“⁵⁶

Islamas kategoriškai peikia tuos, kurie nejautrūs kitų žmonių atžvilgiu, juos engia ir jiems nepalengvina. Perduodama, jog Džabir, tebūnie Allahas juo patenkintas, papasakojo:

„Kelionės metu vienas vyras atsitrenkė galva į akmenį ir ją praskėlė. Per miegus jam įvyko poliucija ir jis kelionės bendražygių paklausė: „Ar galiu apsivalyti smėliu?“ Jie atsakė: „Mes manome, jog tu negali apsivalyti smėliu, jei turi galimybę išsimaudyti vandenyje.“ Jis išsimaudė ir mirė. Sugrįžę, žmonės apie tai papasakojo Allaho Pasiuntiniui (sal) ir jis pasakė: „Jie jį nužudė! Lai Allahas juos nužudo! Kodėl jie nepaklausė apie tai, ko nežinojo?! Iš tiesų vaistas nuo neišmanymo – klausimas. Jam būtų pakakę apsivalyti smėliu, perrišti žaizdą, aptrinti raištį ir nuprausti visą likusį kūną.“⁵⁷

⁵⁶ Muslim, Abu Daud

⁵⁷ Abu Daud, patikimas *chadisas*.

5. Esminė žemių savybė – tyrumas, kad musulmonas galėtų atlikti garbinimo veiksmus bet kurioje vietoje (išskyrus kapines ir pirtis), kurioje nėra akivaizdžių nešvarumų. Tokiu būdu musulmonas meldžiasi ne tik specialiose maldai skirtose vietose, bet ir bet kurioje tam tinkamoje vietoje. Visa tai tam, kad musulmonas per savo garbinimo veiksmus nepatirtų sunkumų ar nuovargio.

Pranašas (sal) pasakė: „**Man buvo dovanoti penki dalykai, kurie nebuvo duoti nė vienam iki manęs: man buvo suteikta pagalba baime, įteigiama mano priešams, kai iki jų dar būdavau per mėnesio kelio atstumą; žemė man padaryta garbinimo vieta ir priemone apsivalymui, todėl kiekvienas mano bendruomenės narys gali atlikti maldą laiku; man buvo leisti trofėjai, kai iki manęs jie visiems buvo uždrausti; ir man suteikta užtarimo teisė (Prikėlimo dieną); ir kiekvienas pranašas buvo pasiųstas tik savo tautai, o aš buvau pasiųstas visai žmonijai.**“⁵⁸

6. Žemėje aptiktus nešvarumus lengva pašalinti. Šio dalyko paprastumas išaiškintas per atvejį, atsitikusį su vienu beduinu, kai jis nusišlapino mečetėje; žmonės priėjo prie jo ketindami jį sugriebti, bet Allaho Pasiuntinys (sal) jiems pasakė: „**Palikite jį ir išpilkite toje vietoje kibirą vandens. Iš tiesų jūs pasiųsti tam, kad palengvintumėte dalykus, o ne juos apsunkintumėte.**“⁵⁹

7. Gyvūnų, kurių mėsa leidžiama valgyti, šlapimas ir išmatos yra švarūs, o taip pat ir nedidelis kiekis jų kraujo. Visa tai neužteršia rūbų ir vietos. Išimtimi yra kupranugarių aptvarai. Allaho Pasiuntinio (sal) paklausė apie ritualinį apsiprausimą po kupranugarienos valgymo ir jis atsakė: „**Atlikite po to ritualinį apsiprausimą.**“ Jo (sal) paklausė apie avieną, ir jis atsakė:

⁵⁸ Al-Bukhari

⁵⁹ Al-Bukhari

„Neatlikinėkite ritualinio apsiprausimo.“ Jo (sal) paklausė apie maldos atlikimą kupranugarių aptvare, ir jis atsakė: „Nesimelskite kupranugarių aptvare.“⁶⁰

2. Islamo didžiadvasingumas maldos dalykuose

Privalomosios maldos (*salat*) - tai ryšys tarp vergo ir jo Viešpaties. Maldos metu musulmonas yra vienumoje su savo Viešpačiu, Jo šaukiasi ir Jam nusilenkia. Kaskart, kai musulmonas pasineria į žemiškojo gyvenimo malonumus, tikėjimas jo širdyje pradeda blėsti. Kai jis išgirsta *muazino* kvietimą maldai, kibirkštėlė vėl įsižiebia. Taip jis visuomet palaiko ryšį su savo Viešpačiu. Nes malda atliekama penkis kartus per parą: dieną ir naktį. Musulmonai maldas atlieka mečetėje grupėje, nebent turėtų *šarijos* leidžiamą pasiteisinimą. Mečetėje jie susipažįsta ir palaiko vienas kitą meile ir gerumu. Tai apima visas visuomenines sritis, kai musulmonai laikosi drauge: suaugusieji ir vaikai, turtingi ir vargšai, stiprūs ir silpni – visi lygūs paklusime Allahui Aukščiausiam, besilaikantys vienos Kaabos krypties, sutartinai atlikdami tuos pačius judesius.

Po dviejų liudijimų malda yra pats svarbiausias islamo stulpas. Anas ibn Malik, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė, kad Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Pirmiausia, už ką Teismo dieną bus atsiskaityta su vergu – tai malda. Jei ji buvo gera, tai ir likusieji darbai bus geri. Jei ji buvo negera, tai ir visi likusieji darbai bus blogi.“⁶¹

Turint galvoje, jog malda kartojama kasdien, dieną ir naktį, penkis kartus per parą, palengvinimas ir

⁶⁰ Muslim

⁶¹ Achmad, Ibn Madžah

didžiadvasingumas joje turi būti akivaizdus, kad musulmonas ją atliktų mėgaudamasis savo sieloje ir nejaustų sunkumo. Toliau pasistengsime pateikti kai kuriuos islamo didžiadvasingumo ir lengvumo maldoje pavyzdžius.

1. Musulmonas privalo atlikti maldą pagal savo jėgas ir galimybes. Viena iš privalomų (*uadžib*), su galimybėmis susijusių, maldos dalių yra stovėjimas. Bet jei musulmonas stovėti negali, tada jis ją atlieka sėdėdamas. Jei negali sėdėti – tada gulėdamas. Jei negali judėti – tuomet maldą atlieka akių judesiais. Pranašas (sal) pasakė:

„Melskitės stovėdami, o jei negalite stovėti – tada sėdėdami, o jei ir to nepajėgūs padaryti, tuomet gulėdami ant šono.“⁶²

2. Yra daugybė maldos atlikimo būdų, kurie priklauso nuo musulmono būklės ar pavojaus, kuriame jis gali atsidurti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Saugokite maldas, o svarbiausia viduriniąją maldą, ir stokit prieš Allahą būdami nuolankūs. O jeigu jūs bijote, tai melskitės eidami arba jodami. O kai jau būsite saugūs, tai minėkite Allahą taip, kaip Jis išmokė to, ko jūs anksčiau nežinojote.“ (Koranas, 2:238-239)

3. Leidžiama keturių *rakatų* maldas sutrumpinti iki dviejų *rakatų*. O taipogi keliauninkui leidžiama apjungti dvi maldas, atliekant abi sykiu pirmosios arba antrosios maldos laiku. Taip musulmonui daug lengviau.

Perduodama, jog Jala ibn Umaija, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: **„Aš pasakiau Umar ibn Al-Khattab: „Paiškind man, kodėl žmonės sutrumpina maldą, jei Allahas sako: „O kada jūs keliaujate žeme, tai jums nėr jokios nuodėmės, jei sutrumpinsite maldą, jeigu bijote, kad**

⁶² Al-Bukhari

jums skirs išbandymą tie, kurie netikėjo.“ (Koranas, 4:101)
Bet žmonės dabar yra saugūs!“ Umar pasakė: „Man irgi iškilo šis klausimas ir kai apie tai užsiminiau Pranašui (sal), jis pasakė: „Tai – Allaho Aukščiausiojo labdara, kurią Jis jums davė, tad priimkite Jo labdarą.“⁶³

5. Allaho įsakyti maldų atlikimo laikotarpiai yra ilgi ir todėl nevaržo musulmono.

Džabir ibn Abdullah, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė, jog pas Pranašą (sal) atėjo angelas Gabrielius ir pasakė:

„Stokis ir atlik *zuchr* maldą!“ Pranašas Muchammedas (sal) atliko ją, kai saulė paliko zenitą. Paskui Angelas pas jį atėjo popiečio metu ir vėl pasakė: „Stokis ir atlik *asr* maldą!“ Aukščiausiojo Pasiuntinys (sal) atliko maldą, kai daiktas ir jo šešėlis tapo lygūs. Paskui Gabrielius pasirodė vakare, pakartodamas kvietimą maldai. Pranašas (sal) atliko maldą tuojau pat po saulėlydžio. Angelas atėjo ir vėl vakarą, eilinį kartą ragindamas: „Stokis ir atlik *iša* maldą!“ Pranašas (sal) atliko ją, tuojau pat, kai išnyko vakaro žara. Paskui angelas atėjo auštant su tuo pačiu priminiu, ir Pranašas (sal) pasimeldė pasirodžius aušrai.

Angelas vėl atėjo kitos dienos vidurdienį, ir Pranašas (sal) pasimeldė, kai daikto šešėlis prilygo daiktui. Tada jis pasirodė po pietų, ir Pranašas Muchammedas (sal) pasimeldė kai daikto šešėlis tapo dukart ilgesnis už daiktą. Vakare Angelas atėjo tuo pačiu laiku kaip ir dieną prieš tai. Angelas atėjo ir po pusiaunakčio (ar trečdalis nakties) ir Pranašas (sal) atliko naktinę maldą. Galiausiai jis atėjo auštant, kai jau buvo gerokai prašvitę, pažadindamas Pranašą (sal) rytinei maldai.

⁶³ Muslim

Po to angelas Gabrielius pasakė: „Šiose laiko ribose – laikas privalomoms maldoms.“⁶⁴

6. Jei dėl užmaršumo ar neatidumo maldoje kas nors pridedama ar iš jos kas nors atimama, musulmonui nereikia iš naujo perdaryti visos maldos, bet tik jos pabaigoje atlikti papildomus du nusilenkimus iki žemės. Tame slypi palengvinimas, paprastumas ir atsitolinimas nuo šėtono, kuris visokiausiais būdais stengiasi pagadinti musulmono garbinimo veiksmus.

Perduodama, jog Abu Said Al-Chudri, tebūnie Allahas juo patenkintas, papasakojo, kad Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Jei kuris nors iš jūsų maldos metu imtų abejoti kiek *rakatų* jis atliko: tris ar keturis, - lai veja abejones šalin ir laikosi to *rakatų* skaičiaus, dėl kurio yra įsitikinęs. Po to jam reikia prieš sveikinimosi žodžių ištarimą atlikti du nusilenkimus iki žemės. Jei galiausiai jis bus atlikęs penkis *rakatus*, tai du nusilenkimai papildys jo maldą iki lyginio *rakatų* skaičiaus. O jei jis atliko maldą teisingai, tai šie nusilenkimai bus pažeminimu šėtonui.“⁶⁵

7. Jei musulmonas nežino Kaabos krypties, jis turėtų pasistengti kiek įmanoma tiksliau ją nustatyti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Allahui priklauso rytai ir vakarai; ir kur tik jūs besigręžtumėt, visur Allaho Veidas. Iš tiesų Allahas viską Apimantis, viską Žinantis!“ (Koranas, 2:115)

8. Bendrą maldą vedančiajam (*imamui*) draudžiama maldą užtęsti.

Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė, kad Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

⁶⁴ An-Nasai, patikimas *chadisas*.

⁶⁵ Muslim

„Kai kuris nors iš jūsų ves žmonėms malda, lai ją palengvina, nes iš tiesų tarp jų gali būti silpnų, ligotų ir senų žmonių. O kai kuris nors iš jūsų melsis vienumoje, lai malda tęsia kiek tik jam norisi.“⁶⁶

3. Islamo didžiadvasingumas dėl privalomosios labdaros

Viena iš privalomosios labdaros (*zakiat*) išminčių yra islamiškosios visuomenės išgydimas nuo skurdo ir jo pasekmių: vagysčių, žmogžudysčių, artimojo teisių paminimo. Taipogi joje – bendruomeninės savitarpio pagalbos dvasia, kai musulmonai padeda patenkinti stokojančiųjų ir vargšų poreikius, taip juos apsaugodami nuo žeminančio prašinėjimo. Toliau pateiksime islamo didžiadvasingumo dėl privalomosios labdaros pavyzdžius.

1. *Zakiatui* galima atiduoti vidutinį, o ne geriausią žmogaus turtą. Muaz ibn Džabala, tebūnie Allahas juo patenkintas, perduotame *chadise* sakoma: **„Draudžiu jums imti iš žmogaus turto tai, kas geriausia.“⁶⁷**

2. Privalomosios labdaros dalis, palyginus su visu žmogaus turtu, yra labai menka. Taipogi žmogus neprivalo mokėti *zakiato*, jei turtas neišbuvo metų. Pranašas (sal) pasakė:

„Tau nereikia mokėti už auksą, kol nesusikaups dvidešimt auksinių dinarų. Kai turėsi dvidešimt auksinių dinarų, ir jie pragulės visus metus, tai iš jų reik sumokėti pusę dinaro.“⁶⁸

⁶⁶ Al-Bukhari

⁶⁷ Al-Bukhari

⁶⁸ Achmad, Abu Daud, patikimas *chadisas*.

Ir čia dar ne viskas. *Zakiatą* galima sumokėti ne tik stokojantiems, bet ir kitiems, priklausomai nuo jų padėties. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Išties aukos (*zakiat*, aukojami pinigai) – tik neturtėliams ir vargšams, ir tiems, kas renka jas ir dalina (atlygis), – tiems, kurių širdys jaučiasi artimos, ir vergų išpirkai, ir skolininkams Allaho kelyje, ir keleiviams. Toks Allaho sprendimas. Allahas – Žinantis, Išmintingas!“ (Koranas, 9:60)

5. Islamas *zakiato* išmokėjimą pavadino įgijimu, o ne praradimu tam, kuris jį sumoka. Dėl to žmogus nuoširdžiai skuba jį sumokėti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Imk iš jų nuosavybės aukas, kuriomis tu juos apvalysi ir išteisinsi. Ir melskis už juos, juk tavo malda – jiems nuraminimas, o Allahas – Girdintis, Išmanantis!“ (Koranas, 9:103)

4. Islamo didžiadvasingumas dėl pasninko

Viena iš pasninko (*sijam*) išminčių – kad musulmonas pajustų savo stokojančiųjų, vargšų brolių nepriteklių. Tuomet musulmonas bus atidesnis vykdydamas savo pareigas jiems, bei domėsis jų reikalais, juos užjausdamas. Taipogi pasninkas yra kova (*džihad*) su savo siela ir jos troškimais, sulaikanti nuo bjaurių žodžių ir blogų veiksmų. Toliau pateiksime islamo didžiadvasingumo dėl pasninko pavyzdžius.

1. Pasninkas yra privalomas tik vieną mėnesį per metus. Šis mėnuo – Ramadanas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ramadano mėnuo, kuriame buvo pasiųstas Koranas, kaip vedimas žmonėms ir kaip aiškūs vedimo ir atpažinimo

ženklai, - ir štai, ką iš jūsų užtikis šitas mėnuo, tegul praleidžia jį pasninkaudamas.“ (Koranas, 2:185)

2. Pasninko trukmei nustatytos tikslios laiko ribos, kad musulmonas nepakliūtų į sunkią padėtį ir nesusipainiotų, kada pasninką pradėti, o kada užbaigti. Negalima pasninkauti ilgiau ar trumpiau. Allahas nustatė pasninko trukmę nuo saulėtekio iki saulėlydžio. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Leidžiama jums pasninko naktį suartėti su žmonomis: jos – jums drabužis; o jūs – drabužis joms. Sužinojo Allahas, kad jūs apgaudinėjate patys save, ir atsigrėžė į jus ir atleido jums. O dabar suartėkite su jomis ir siekite to, ką jums Allahas užrašė. Valgykit ir gerkit, kol nepradės skirtis jūsų akyse baltoji gija nuo juodosios aušros gijos, paskui laikykitės pasninko lig nakties.“ (Koranas, 2:187)

3. Pasninkauti reikia su pertraukomis: negalima pasninkauti nepertraukiamai (*uisal*). Nes tai – sunkumas, bei užkrovimas sielai to, ko jai nebuvo liepta. Pranašas (sal) pasakė:

„Nėra pasninkui tęstinumo.“⁶⁹

4. Už pasninką nustatytas didžiulis apdovanojamas. Nedidelis veiksmas su milžinišku atpildu. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Visi Adomo sūnaus atliekami veiksmai yra jam pačiam, išskyrus pasninką, jis – Man, ir Aš už jį atsilyginsiu.“ Pasninkas yra skydas (nuo Ugnies ir nuodėmiavimo). Tądien kai kuris iš jūsų pasninkauja, lai vengia nepadorių kalbų ir nekelia balso. O jei kas nors ims jį plūsti ar bandys pradėti vaidą, lai tokiam pasako: „Iš tiesų, aš - pasninkaujantis!“ Prisiekiu Tuo, Kurio Rankoje Muchammedo siela, kvapas iš pasninkaujančiojo burnos Allahui malonesnis už muskuso aromata. Pasninkaujantysis

⁶⁹ Ibn Hibban, patikimas *chadisas*.

patiria džiaugsmą dukart: kai nutraukia savo pasninką, ir kai susitiks su savo Viešpačiu, jis džiaugsis pasninkavęs.⁷⁰

5. Pasninkavimo palengvinimas ligoniui ir keliauninkui: jiems leidžiama nutraukti pasninką, jei esama sunkumų, o paskui jie privalo atpasninkauti praleistas pasninko dienas, jei gali tai padaryti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ką iš jūsų užtikis šitas mėnuo, tegul praleidžia jį pasninkaudamas, o kas serga arba kelyje, - tai kitų dienų sąskaita. Allahas nori jums palengvinimo, o ne apsunkinimo. Jis nori, kad jūs laikytumėtės iki galo dienų skaičiaus ir po to išaukštintumėt Allahą už tai, kad Jis išvedė jus į tiesų kelią, - galbūt būsite dėkingi!“ (Koranas, 2:185)

Istatymo Davėjas uždraudė sielai užkrauti daugiau, nei ji pajėgi ištverti, net ir garbinimo dalykuose. Džabir, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė:

„Kartą bekeliaudamas Allaho Pasiuntinys (sal) pamatė grupę žmonių, susirinkusią aplink vieną žmogų ir dangstančią jį nuo saulės; jis paklausė: „Kas čia vyksta?“ Žmonės atsakė: „Jis pasninkauja.“ Tada Pranašas (sal) pasakė: „Pasninkas kelionės metu nėra pamaldumu.“⁷¹ Kitoje *chadiso* versijoje, perduotoje Muslim, sakoma: **„Jums dera priimti Allaho palengvinimus, kuriais Jis jums palengvino.“**

6. Nėščiai ar maitinančiai krūtimi moteriai leidžiama nutraukti pasninką, jei ji baiminasi dėl savęs ar savo vaiko. Ji atpasninkaus praleistas pasninko dienas vėliau. Taipogi senyvo amžiaus žmogus, kuriam sunku pasninkauti, už kiekvieną

⁷⁰ Al-Bukhari ir Muslim

⁷¹ An-Nasai, patikimas *chadisas*.

praleistą pasninko dieną pamaitina vargšą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Neprislegia Viešpats sielos niekuo, išskyrus tuo, kas jai įmanoma.“ (Koranas, 2:286)

7. Tas, kuris pasninko metu užsimiršęs ar verčiamas ką nors suvalgo ar išgeria, tęsia pasninką ir jo pasninkas yra teisingas. Tai įrodo Pranašo Muchammedo (sal) žodžiai:

„Tas, kuris pamiršo, kad pasninkauja, ir užvalgė ar atsigėrė, lai tęsia savo pasninką, juk jį pamaitino ir pagirdė Allahas.“⁷²

5. Islamo didžiadvasingumas ir piligrimystė

Vienu iš didžių piligrimystės (*chadž*) tikslų yra Allaho viendievytės išpažinimas ir Jo minėjimo įgyvendinimas. *Chadžas* išreiškia tai, ką piligrimas kartoja: „Štai aš prieš Tave, o Allah, neturi Tu bendrininkų, štai aš prieš Tave; iš tiesų Tau priklauso visa Šlovė ir Malonė ir Valdžia, nėra tau bendrininkų!“ Tai reiškia: „O Allah, mes atkeliavome į šią vietą, atsakydami į Tavo kvietimą, siekdami Tavo pasitenkinimo, patvirtindami Tavo Vienybę ir Valdžią, Tu Vienintelis vertas garbinimo, ir niekas kitas.“ Nėra skirtumų tarp turtingo ir vargšo, įžymaus ir paprasto, baltaodžio ir juodaodžio, arabo ir nearabo – visi prieš Allahą lygūs ir tarpusavyje skiriasi tik dievobaimingumu. Tai yra musulmonų brolybės ir jausmų bei vilčių vienybės patvirtinimas. Toliau pateiksime islamo didžiadvasingumo pavyzdžius susijusius su piligrimyste.

1. Atlikti piligrimystę privaloma tik kartą gyvenime. Jei ją atlikti būtų privaloma kasmet, galbūt žmogui tai būtų vargas ir

⁷² Al-Bukhari

sunkumas. Tad tame – palengvinimas ir Pranašo (sal) misijos patvirtinimas. Taipogi jei būtų privaloma kasmetinė piligrimystė, Meka vienu ir tuo pačiu metu nesutalpintų tokios musulmonų gausybės.

Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė: „Per pamokslą Pranašas (sal) pasakė: **„O žmonės, Aukščiausiasis padarė jums privalomą *chadžą*, tad atlikinėkite jį!“** Vienas iš klausytojų paklausė: „Kiekvienais metais, Allaho Pasiuntiny?“ Pranašas tylėjo, kol klausiantysis savo klausimą pakartojo tris kartus, ir tik tuomet pasakė: „Jei pasakyčiau „taip“, tada kasmetinis *chadžo* atlikimas taptų privalomu, bet jums tai bus per sunku. Neklausinėkite manęs apie tai, ko aš jums nesakiau, kol aš dar su jumis, nes iš tiesų gyvenusius iki jūsų pražudė daugybė klausimų ir ginčų su jų pranašais. Jei jums kažką uždraudžiu, laikykitės nuo to atokiai. Ir jei kažką jums įsakau, stenkitės, tai darydami, kiek išgalite.“⁷³

2. Nepaisant to, kad piligrimystė yra vienu iš islamo stulpų, jos prievolė atšaukiama tam, kuris neturi jai finansinių ar fizinių galimybių. Sergantis neišgydoma liga, dėl kurios jis negali leistis į piligriminę kelionę, bet tuo pačiu turi finansines galimybes, gali įgalioti kitą atlikti piligrimystę už jį. O tam, kuris neturi pakankamai lėšų savo ir savo šeimos išlaikymui, piligrimystės pareiga atšaukiama, kol jam atsiras tokia galimybė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O iš Allaho – žmonėms pareiga *chadžas*, kelionė į namus, - tiems, kas pajėgus įveikti į juos kelią. O kas netiki... tai juk Allahas – Turtingas, neturi poreikio pasauliams!“ (Koranas, 3:97)

⁷³ Muslim

3. Yra trys piligrimystės atlikimo būdai ir musulmonas gali rinktis vieną iš jų, įvertindamas savo galimybes ir laiką.

4. Jei *ichram*⁷⁴ būsenoje padaromi draudžiami veiksmai, yra tam tikri, nuo nusižengimo priklausantys, išsipirkimo būdai. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Užbaikite *chadžą* ir mažąją piligrimystę (*umrą*) vardan Allaho. Jeigu jus kas nors užlaikys, tai paaukokite ką galėsite iš aukojamųjų gyvulių. Ir neskuskit savo galvos, kol auka nepasieks aukojimo vietos. O jeigu kas iš jūsų serga arba turi negalią galvoje, tai – išpirka pasninkas arba išmalda, arba auka. O kuomet jums niekas negresia, tada tam, kas atlieka mažąją piligrimystę (*umrą*) iki *chadžo*, kas galės, privalo paaukoti aukojamąjį gyvulį; o kas nesuras, tai – pasninkas trys dienos *chadžo* metu ir septynios, kai sugrįšit; štai – visos dešimt. Tai – tiems, kurio šeimos negyvena prie Uždraustosios mečetės. Ir bijokite Allaho ir žinokite, kad Allahas stiprus yra bausti!“ (Koranas, 2:196)

5. Musulmonui, jei jis baiminasi negalėsiąs užbaigti visų *chadžo* ritualų, leidžiama iškelti sąlygą, kuriai iškilus jis galėtų be nuobaudų nutraukti *chadžo* ritualus. Perduodama, jog kartą Allaho Pasiuntinys (sal) užėjo pas Duba bint Az-Zubair ir jos paklausė:

„Ar norėtum atlikti *chadžą*?“ Ji atsakė: „Prisiekiu Allahu, aš sergu.“ Jis (sal) jai pasakė: „Turėk intenciją atlikti *chadžą* ir iškelk sąlygą, sakydama: „O Allah, išeisiu iš *ichram* būsenos bet kurioje vietoje, kur Tu mane sustabdysi (t. y. jei nebegalėsiu toliau tęsti).“⁷⁵

⁷⁴ *Ichram* – būseną, į kurią įeina piligrimystę atliekantis piligrimas. Joje draudžiami tam tikri veiksmai.

⁷⁵ Al-Bukhari

6. Allahas piligrimystės atlikimą padarė priežastimi nuodėmių atleidimui ir ištrynimui.

Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė: „**Girdėjau, kaip Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė: „Tasai, kuris atliko *chadžą*, nesuartėjo su savo žmona ir nenuodėmiavo, namo sugrįš tyras kaip tądien, kai jį pagimdė jo motina.“**⁷⁶

⁷⁶ Al-Bukhari

Islamo didžiadvasingumas moteriai

Moteris islame turi aukštą padėtį. Islamas suteikė jai daugybę teisių ir ją pagerbė. Moteris islame – stipri, savarankiška, ori asmenybė. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Pilniausias ir stipriausias tikėjimas yra tų tikinčiųjų, kurie yra geriausio būdo. O geriausi iš jūsų yra tie, kurie yra geriausi savo žmonoms.“⁷⁷

Islamą nurodė moters teisių į geradarystę ir dievobaimingumą viršenybę prieš vyrą. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Elkitės su moterimis gerai...“⁷⁸

1. Santuokos atveju moteris turi neatimamą teisę į vestuvinę dovaną (*mahr*). Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir duokite žmonoms dovanų jų *mahr* geranoriškai. Ir jeigu jos įsigeis ko nors iš to duoti jums, maitinkitės tuo savo labui ir į sveikatą.“ (Koranas, 4:4)

2. Moteris taipogi turi teisę į šią dovaną ir skyrybų atveju, jei su ja nebuvo intymaus suartėjimo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu išsiskirsite su jomis anksčiau, nei jas palytėjote, bet jau nustatėt joms privalomą atlygį (kraitį), tai – joms pusė to, ką siūlėt, nebent jos atleis ir atleis tas, kurio rankoj santuokos sutartis. O jeigu jūs atleisite, tai šitai – arčiau dievobaimingumo. Ir neužmirškite dorumo vienas kitam, - juk Allahas regi tai, ką darote!“ (Koranas, 2:237)

⁷⁷ *Sachych Ibn Hibban* (4176)

⁷⁸ *Al-Bukhari, Muslim*

3. Po skyrybų moteris privalo likti namuose dar tam tikrą laiko tarpą. Įmanoma, jog būtent tai taps susitaikymo priežastimi. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O Pranaše! Kada jūs duodate skyrybas žmonoms, tai skirkitės su jomis nustatyto laiku. Ir griežtai laikykitės nustatyto laiko! Ir baiminkitės Allaho, Jūsų Viešpaties. Neišvarykite jų iš jų namų, ir tegul jos neišeina, nebent padarytų aiškią niekšybę. Tokios Allaho ribos; kas peržengia Allaho ribas, tas nuskriaudė pats save. Tu nežinai, galbūt Allahas po to nuspręs kaip nors kitaip.“ (Koranas, 65:1)

4. Po skyrybų, laukimo laikotarpiu (*idda*), vyras privalo žmoną išlaikyti ir išpildyti visas jos teises, gerai su ja elgtis ir jos nevaržyti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Apgyvendinkite jas ten, kur įsikūrėte patys pagal savo išteklius; nesielkite su jomis šiurkščiai, kad jų neengtumėte. O jeigu jos nėščios, tai rūpinkitės jomis, kol jos nesudės savo naštos. O jeigu jos maitina jums (kūdikį), tai duokite joms jų užmokestį ir bendraukite pagarbiai. O jeigu jums tai sudaro keblumą, tai tegul jį maitina kita!“ (Koranas, 65:6)

5. Islamas suteikė moteriai teisę į vaiko globą, jei ji to nori. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O gimdyvės žindo savo kūdikius dvejus ištisus metus; tai – toms, kurios norės atlikti visą žindymą. O tas, kuriam gimė, jis privalo aprūpinti motiną maistu ir drabužiais priimtinomis sąlygomis. Neužkraunama sielai nieko, išskyrus tai, kas jai įmanoma. Negalima skriausti gimdyvės ir dėl jos kūdikio ir to, kuriam gimė, už jo kūdikį. Ir įpėdiniui – tas pats. O jeigu jie abu bendru sutarimu norės nutraukti (žindymą), tai nėra jiems nuodėmės. O jeigu jūs pageidausit prašyt, kad žindytų jūsų vaikus, tai nebus jums

nuodėmės, jeigu (duosite) tai, kas duodama priimtiniomis sąlygomis. Ir bijokite Allaho ir žinokite, kad Allahas mato tai, ką jūs darot!“ (Koranas, 2:233)

6. Islamas įsako pasirinkti vaikų turinčia moterimi finansiškai ir po skyrybų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tegul pasiturintis išlaidauja atsižvelgdamas į savo išteklius; o tas, kurio galimybės labiau apribotos, tegul eikvoja iš to, kuo apdovanojo jį Allahas. Allahas neužkrauna ant sielos nieko, viršum to, ką Jis jai dovanojo. Allahas padarys, kad po sunkumo būtų lengviau.“ (Koranas, 65:7)

7. Allahas skyrė moteriai dalį paveldimo turto. Anksčiau ji tokios teisės neturėjo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Vyrams – dalis iš to, ką paliko tėvai ir artimieji, ir moterims – dalis iš to, ką paliko tėvai ir artimieji, - iš to, kas mažai arba daug. Tokia privaloma dalis.“ (Koranas, 4:7)

8. Per mėnesines ir pogimdyminio kraujavimo metu moteris atleidžiama nuo kai kurių garbinimo pareigų, pavyzdžiui, maldų, ir jai nereikia jų vėliau atsimelsti; taipogi jai nereikia pasninkauti, bet ji turi vėliau atpasninkauti praleistą pasninką, kada galės tai padaryti. Perduodama, jog Muaza bint Abdullah Al-Adauija, tebūnie Allahas ja patenkintas, pasakė:

„Aš Aišos, tebūnie Allahas ja patenkintas, paklausiau: „Kodėl po mėnesinių moteris privalo atpasninkauti praleistą pasninką, bet jai nereikia atsimelsti privalomų maldų?“ Ji paklausė: „Ar tu charūrietė (iš Charūros miesto, Irake)?“ Aš atsakiau: „Ne, aš nesu charūrietė, tik klausiu.“ Tada Aiša pasakė: „Kai mums tai būdavo (t. y.

mėnesinės), mums buvo liepta atpasninkauti, bet nebuvo liepta atsimelsti maldų.⁷⁹

Mėnesinių metu moteriai negalima sukti ritualinių ratų aplink Kaabą. Perduodama, kad Ibn Abbas, tebūnie Allahas juo patenkintas, papasakojo:

„Žmonėms buvo liepta paskutiniam ritualui apeiti Kaabą (atsisveikinimo *tauaf*), išskyrus moteris, kurioms prasidėjo mėnesinės.“⁸⁰

9. Per mėnesines moteriai ir jos sutuoktiniui leidžiami visi intymūs malonumai, išskyrus lytinį aktą. Anas, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė, jog kai moterims prasidėdavo mėnesinės, judėjai nevalgydavo kartu su jomis ir nenakvodavo po vienu stogu. Ir kuomet bendražygiai apie tai Pranašo (sal) paklausė, Allahas Aukščiausiasis apreiškė *ajq*:

„Jie klausia tavęs apie menstruacijas. Sakyk: „Tai – sukelia kančias. Todėl venkite lytinio artumo su moterimis, kai joms menstruacijos ir nesiekite artumo su jomis...“ (Koranas, 2:222)

Paskui Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė: **„Darykite su jomis viską, išskyrus lytinį aktą.“**⁸¹

10. Moteriai atšaukta pareiga kautis. Aiša, tebūnie Allahas ja patenkintas, paklausė:

„O Allaho Pasiuntiny! Ar moteriai privalomas koks nors *džihadas*?“ Jis (sal) atsakė: „Taip, jai privalomas *džihadas* be kovos – tai *chadž* ir *umra*.“⁸²

⁷⁹ Muslim

⁸⁰ Al-Bukhari ir Muslim

⁸¹ Muslim

⁸² Achmad, patikimas *chadisas*.

11. Moteris neprivalo dirbti, o jei dirba, ji neprivalo savų pinigų leisti buičiai ar kam nors išlaikyti, tai – vyro pareiga.

Islamo didžiadvasingumas finansiniuose reikaluose

Nuosavybė – žemiškojo gyvenimo branduolys. Žmonių finansiniuose santykiuose pasitaiko gudravimų, apgavysčių, žmonių teisių pažeidimų bei asmeninės naudos turėjimo nepaisant kitiems daromos žalos. Būtent todėl ypatingai svarbus yra pakantumas ir siekis žmonėms palengvinti. Islamo didžiadvasingumo šiais klausimais pavyzdžiais yra:

1. Įsakymas palengvinti ir rodyti pakantumą pardavimo-pirkimo reikaluose. Pranašas (sal) pasakė:

„Lai pasigaili Allahas žmogaus, kuris parodė didžiadvasingumą parduodamas, pirksdamas ir reikalaudamas grąžinti paskolą.“⁸³

2. Skatinama būti kantriam su sunkumus patiriančiu žmogumi, kol jis sugebės grąžinti skolą. Arba atsiskaityti už jį, ir tai laikoma vienu iš geriausių darbų Allaho Akyse. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu skolininkas turi sunkumų, tai leiskite jam sulaukti palengvėjimo. Juk duoti išmaldos – jums patiems geriau, jeigu norit žinoti!“ (Koranas, 2:280)

Pranašas (sal) pasakė: **„Kas pratęsė skolininkui terminą, už kiekvieną dieną jam bus apdovanojimas kaip už labdarą. O kas pasibaigus terminui nukels skolos grąžinimą, tam už kiekvieną dieną apdovanojimas kaip už skolos dydžio labdarą.“⁸⁴**

⁸³ Al-Bukhari

⁸⁴ Ibn Madžah, Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

3. Islamas skatina rodyti didžiadvasingumą dovanojant žmonių skolas. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Prikëlimo Dieną Allahas atsiskaitymui pakvietė vieną vyrą, gyvenusį iki jūsų. Jo sąskaitoje nebuvo gerų darbų, išskyrus tai, jog turėdamas reikalų su žmonėmis - o jis buvo turtingas - liepdavo savo tarnams dovanoti atsidūrusiems sunkioje padėtyje. Į tai Allahas Aukščiausiasis pasakė: „Mes vertesni šios savybės, tad ištrinkite jam jo nuodėmes.“⁸⁵

4. Islamas skatina didžiadvasingumą susigražinant skolas. Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė:

„Kartą pas Pranašą (sal) atėjo žmogus, iš kurio Pranašas (sal) pasiskolino kupranugarę ir grubiu tonu ėmė reikalauti gražinti skolą. Bendražygiai nusprendė pamokyti tą žmogų už tokį elgesį su Allaho Pasiuntiniu, bet Pranašas (sal) pasakė: „Palikite jį, nes iš tiesų teisės turėtojas turi teisę reikalauti“. Po to jis (sal) liepė: „Atiduokite jam tokio paties amžiaus kupranugarį, kokio buvo jo kupranugaris.“ Bendražygiai pasakė: „Allaho Pasiuntiny, yra tik geresnio amžiaus (t. y. labiau įmitę ir ištreniruoti) kupranugariai.“ Pranašas (sal) įsakė: „Duokite jam tokį kupranugarį.“ Ir pasakė: „Iš tiesų geriausi iš Allaho vergų yra tie, kurie geriausiai gražina savo skolas!“⁸⁶

5. Islamas skatina sugražinti įsigytą turtą, jei pardavėjas gailisi jį pardavęs. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Kas sugražins tai, ką nusipirko, pardavėjui, kuris gailisi pardavęs tai, ką pardavė, Prikëlimo dieną Allahas pridengs jam jo nusižengimus.“⁸⁷

⁸⁵ Muslim

⁸⁶ Al-Bukhari ir Muslim

⁸⁷ Abu Daud, Ibn Hibban, Al-Baihaki, patikimas *chadisas*.

6. Islamas įtvirtino prekyboje galimybę abiem pusėms atšaukti sandorį. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Pardavėjas ir pirkėjas turi teisę rinktis, kol jie neišsiskyrė. Jei jie bus teisingi ir paminės visas sandorio detales, tai jų prekyba jiems bus palaiminga. O jei jie ką nors nusišyps ar pameluos, tai jų sandoris neteks palaimos.“⁸⁸

7. Vienu iš islamo didžiadvasingumo pavyzdžių yra nuostabi paveldėjimo sistema. Ji paskirsto palikimą (*irs* – mirusiojo turtas, kuris lieka padengus skolas ir išpildžius testamentą) turintiesiems paveldėjimo teisę: vaikui ir suaugusiam, vyrui ir moteriai – geras ir teisingas paskirstymas, kuriuo kiekvienas liks patenkintas: tiek artimieji, tiek ir tolimesni giminaičiai. Tai patvirtina turintieji sveiką protą. Niekas neturi teisės skirstyti palikimo pagal savo norus ir troškimus. Ši sistema panaikina bet kokias nepasitenkinimo užuomazgas, jos praktiškai neįmanomos. Šlovingajame Korane aiškiai nurodytos vaikų, tėvų, sutuoktinių, brolių ir seserų dalys. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Įsako jums Viešpats dėl jūsų vaikų: vyrui – dalį, atitinkančią dviejų moterų dalį. O jeigu jie (vaikai) – moterys, daugiau negu dvi, tai joms – du trečdaliai to, ką jis paliko, o jeigu viena, tai jai – pusė. O jo tėvams, kiekvienam iš dviejų – vienas šeštadalis to, ką jis paliko, jeigu turi kūdikį. O jeigu nėra kūdikio ir turtą paveldi jo tėvai, tai motinai – vienas trečdalis. O jeigu yra brolių, tai motinai – vienas šeštadalis palikimo, kurį jis palieka po to, kai atskaičiuojama tai, ką jis pažadėjo, arba skolas. Jūsų tėvai arba jūsų sūnūs – nežinote, iš kurio jums daugiau naudos. Taip nustatyta Allaho. Iš tiesų Allahas – Žinantis, Išmintingas.“ (Koranas, 4:11)

⁸⁸ Al-Bukhari

Allahas Aukščiausiasis Šlovingame Korane pateikia daugybę papildomų detalių. Šie klausimai nagrinėjami mokslinėse knygose apie paveldėjimą (*faraid*).

8. Islamas pagyrė tuos, kurie yra dosnūs dalyvaujantiems palikimo dalybose, ir jų neužmiršta. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O kada dalybose dalyvauja giminės, našlaičiai ir neturtėliai, tai skirkite jiems iš to ir tarkite malonų žodį.“ (Koranas, 4:8)

9. Islame egzistuoja palikimas testamentu. Musulmonui dera dalį savo turto paaukoti kuriam nors geram tikslui, kad po jo mirties tai taptų nenutraukiama labdara. Bet toks palikimas apribotas trečdaliu mirusiojo turto. Perduodama, jog Amr ibn Sad, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė:

„Pranašas (sal) aplankė mane Mekoje kai aš sirgau. Aš jam pasakiau: „Turiu turto. Ar galiu jį visą paaukoti vardan Allaho tikslo?“ Jis pasakė: „Ne.“ Aš paklausiau: „Pusę?“ Jis pasakė: „Ne.“ Aš paklausiau: „Trečdalį?“ Jis pasakė: „Trečdalį, bet ir dar per daug, nes geriau būtų jei paliktum savo paveldėtojus turtingus nei vargšus, maldaujančius iš kitų. Visa ką išleistum būtų tau užskaitoma kaip labdara, net ir maisto kąsnelis, kurį įdėjai savo žmonos burnon. Galbūt Allahas tave išaukštins ir per tave suteiks vieniems žmonėms naudos, o kitiems – žalos.“⁸⁹

Viena iš sąlygų palikimui yra ta, kad testamentas nebūtų paveldėtojo, kuris ir taip turi teisę į palikimo dalį, naudai, nes tai galėtų pakenkti likusiems paveldėtojams ar sukeltų tarp jų neapykantą ir priešišumą. Pranašas (sal) pasakė:

⁸⁹ Al-Bukhari

**„Iš tiesų Allahas jau suteikė kiekvienam pagal jo teisę,
todėl nėra paveldėtojai palikimo pagal testamentą.“⁹⁰**

⁹⁰ Abu Daud, patikimas *chadisas*.

Islamo didžiadvasingumas bausmių vykdyme

Kaip ir kitos religijos, islamas įpareigoja žmones laikytis administracinės ir bausmių vykdymo sistemų, kurių taikymas užtikrina visuomenės saugumą nuo nusikaltimų. Per jas išsaugomos gyvybės, garbė ir turtas, sulaikomi nusikaltėliai bei neleidžiama peržengti vieniems kitų atžvilgiu nustatytų ribų. Nustatytų bausmių taikymas užkerta kelią nusikaltimams ar sumažina jų žalą. Būtent dėl to islamas kiekvienam nusikaltimui numato savo atitinkamą bausmę. Taip už tyčinę žmogžudystę skiriama mirties bausmė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O tie, kurie patikėjote! Užrašytas jums *al-kisas* (atpildas) už nužudytuosius.“ (Koranas, 2:178)

Išskyrus tuos atvejus, kai nužudytojo artimieji atleidžia žudikui. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu žudikui bus atleista nužudytojo brolio (arba jo artimųjų), tai – reikia elgtis teisingai ir atitinkamai sumokėti išpirką.“ (Koranas, 2:178)

Už vagystę numatytas plaštakos nukirtimas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Vagiui ir vagilei nukirskite rankas, atlygindami už tai, ką jie įgijo, kaip įbauginimą nuo Allaho. Iš tiesų Allahas – Galingas, Išmintingas!“ (Koranas, 5:38)

Jei vagis žinotų, kad jam nukirs ranką, - nevogtų. Taip jis išsaugotų savo ranką nuo nukirtimo ir žmonių turtą nuo vagystės.

Už svetimavimą – pasikėsšinimą į garbę – iki tol nevedusiems numatyta šimto rykščių bausmė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Moteriai ir vyrui, kurie nusikalto padarę sanguliavimo nuodėmę – skirkite kiekvienam po šimtą kirčių.“ (Koranas, 24:2)

Tai leidžia apsaugoti žmogaus kilmę nuo susimaišymo, o taipogi žmonių turtą nuo neteisėto paveldėjimo.

Už dorų žmonių šmeižtą svetimavimu numatyta aštuoniasdešimties rykščių bausmė. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O tie, kurie meta kaltinimus ištikimosioms, o po to neatveda keturių liudininkų, - bauskite aštuoniasdešimčia kirčių.“ (Koranas, 24:4)

Už kitus Korane paminėtus nusikaltimus numatomos bausmės, atitinkančios nusikaltimo pavojaus visuomenei laipsnį. Be to *šarija* įtvirtino bendrą *šarijos* taisyklę, kuri nustato bausmės stiprumą. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Atlygis už blogį – blogis, panašus į jį.“ (Koranas, 42:40)

O taipogi Allaho Aukščiausiojo žodžiai:

„Ir jeigu jūs bausite juos, tai bauskite panašiai, kaip patys buvote nubausti.“ (Koranas, 16:126)

Šių bausmių vykdymui yra tam tikros sąlygos ir taisyklės.

1. Vienu iš islamo didžiadvasingumo bausmių vykdyme pavyzdžių yra tai, jog šių bausmių vykdymas nėra neatšaukiamu. Priešingai, yra galimybės atleidimui ar išpirkai, jei su tuo sutinka aukos artimieji. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Atlygis už blogį – blogis, panašus į jį. Tačiau kas atleis ir susitaikys, - jo atlygis pas Allahą. Jis juk nemyli neteisingųjų!“ (Koranas, 42:40)

2. Jei pažeidžiamos Allaho teisės, kol Allaho vergas neatlieka to viešai ir kol reikalas nepasiekė teismo, tokiam žmogui bausmė netaikoma – tai lieka tarp Allaho ir Jo vergo. Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė, kad Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Visai mano *ummai* bus atleista, išskyrus tuos, kurie pasakoja apie savo nuodėmes. Kai žmogus kažką padaro naktį ir Allahas tai nuo žmonių nuslepia, o ryte tas žmogus sako: „Taip ir taip praeitą naktį padariau tą ir aną“ - net ir tuomet, kai Allahas nuspėjęs juo nuodėmę; toks žmogus nuo savęs nuplėšė Allaho uždangalą.“⁹¹

Kai islamas patvirtino šių bausmių (*chudūd*) vykdymą, jo tikslu buvo žmonių teisių išsaugojimas bei visuomenės saugumas, ramybė ir stabilumas, o taipogi sulaikymas to, kurio siela yra linkusi nusikalsti. Jei žudikas žinotų, kad jam gresia mirtis, o vagis – kad jam bus nukirsta ranka, svetimautojas – kad bus nuplaktas rykštėmis, o dorų žmonių šmeižikas - taip pat bus nuplaktas, tuomet jie atsisakytų savo ketinimų ir taip apsaugotų save ir aplinkinius. Allahas Aukščiausiasis sako:

„*Al-kisas* (atpildas) saugo jūsų gyvenimą, o turintieji protą! – gal būsite dievobaimingi!“ (Koranas, 2:179)

Galbūt kažkas pasakys, kad islamas už tam tikrus nusikaltimus numato itin griežtas bausmes. Tai tokiam galima atsakyti, jog kiekvienas protaujantis žmogus patvirtins, kad šie nusikaltimai padaro didžiulę žalą visuomenei, kai ją kaip tik reikia stiprinti, už ją kovoti ir ginti jos vertybes. Ir būtent todėl buvo įteisintos tokios bausmės. Bet klausiama apie vienos ar

⁹¹ Al-Bukhari ir Muslim

kitos bausmės skyrimą. Lai kiekvienas savęs paklausia, kurios bausmės efektyviausios ir naudingiausios nusikalstamumo mažinimui: islamo patvirtintos bausmės ar žmogaus sugalvotos? Šios išgalvotos bausmės tik didina nusikalstamumą. Be to, per jas pats nusikaltėlis gali išvengti bausmės. Tad sergantį organą būtina amputuoti, kad būtų išgelbėtas visas kūnas.

Islamo didžiadvasingumas karyboje

Natūralu, jog visuomenėse tarp žmonių kyla nesusipratimai ir karai. Tai atsitinka dėl jų rasinių ar religinių skirtumų, troškimo praplėsti teritoriją, įtaką ar siekiant ekonominės naudos. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir jeigu Allahas nesulaikytų vieno žmonių kitais, tai žemė būtų pilna blogybės, bet Allahas – Maloningas pasauliams!“ (Koranas, 2:251)

Karas, pagal islamą, pirmiausia vyksta iš žmogiškųjų paskatų, Allahas Aukščiausiasis sako:

„Nebūk kaip tie, kurie išėjo iš savo būstų su didybe, su noru pasirodyti prieš žmones ir stumia jie kitus nuo Allaho kelio. Allahas apima viską, ką jie daro.“ (Koranas, 8:47)

Tokiu būdu, viena iš karo priežasčių islame yra siekis nuslopinti priešiškamą ir padėti engiamiesiems. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kodėl gi jums nesikauti Allaho kelyje ir už silpnuosius vyrus ir moteris, kurie sako: „Viešpatie mūsų! Išvesk mus iš šitos gyvenvietės, kurios žmonės tironai, ir duok, ir suteik mums nuo Savęs globėją, ir duok mums Tavo pagalbininką!“ (Koranas, 4:75)

Kadangi karas islame turi žmogiškąjį motyvą, tai jame būtinai rasis vietos ir didžiadvasingumui bei lengvumui. Jų pavyzdžiais karyboje yra:

1. Islamas nėra terorizmo, agresijos ar karo religija, kaip ją vaizduoja islamo priešai. O kaip gi kitaip? Juk Allahas liepia neperžengti ribų to, kas leidžiama. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir kaukitės Allaho kelyje su tais, kurie su jumis kaunasi, bet neperženkite nustatytų ribų, – iš tiesų Allahas nemyli peržengiančių ribas!“ (Koranas, 2:190)

2. Karo su priešais atveju islamas liepia savo išpažinėjams siekti taikių paliaubų, jei priešas jų prašo. Kad būtų aišku, jog islamas nėra žudymo religija ir nesimėgauja kraujo praliejimu. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu jie linksta į taiką, tai link ir tu į ją ir pasikliauk Allahu: juk Jis – Girdintis, Žinantis!“ (Koranas, 8:61)

3. Islamas draudžia kovoti su tais, kurie nekovoja prieš jį ar nėra priešiški musulmonams. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Išskyrus tuos, kurie prisijungė prie tautos, su kuria jūs esate sudarę sutartį; arba jie atėjo pas jus, gniauždami krūtinėse norą kautis su jumis arba kautis su savo tauta. O jeigu Allahas geidautų, Jis atiduotų jiems valdžią, ir jie grumtųsi su jumis. O jeigu jie atsitrauks nuo jūsų, nesigrumdami su jumis ir pasiūlys jums taiką, tai Allahas neduoda jums jokio kelio prieš juos.“ (Koranas, 4:90)

4. Islame karas turi tam tikras taisykles ir etines normas (*adab*), kad nebūtų peržengtos žmogiškumo ribos. Todėl kovojama tik su tais, kurie tiesiogiai dalyvauja kovose prieš musulmonus ar jiems padeda. Nekariaujama su seneliais, vaikais, moterimis, ligoniais, gydytojais, vienuoliais. Taipogi draudžiama užmušinėti sužeistuosius, niekinti lavonus, užmušinėti gyvūnus, naikinti statinius, teršti vandenį ir šulinius, bei persekioti bėgančius iš mūšio lauko. Tokie yra kilniojo Pranašo (sal) ir jo teisingųjų vietininkų (*al-kulafa ar-rašidūn*) nurodymai jų kariuomenių vadams. Allaho Pasiuntinys (sal) įgyvendino islamo didžiadvasingumo politiką per Mekos užkariavimą. Anksčiau jos gyventojai Pranašą (sal) išvijo, kankino ir žudė jo

(sal) pasekėjus bei susimokė jį (sal) nužudyti. Nepaisant visko, po Mekos užkariavimo Pranašas (sal) pasakė:

„Kas įžengs į Abu Sufjan namus, bus saugus; kas uždarys savo duris, bus saugus; kas sudės savo ginklus, bus saugus.“⁹²

Tokios didžiadvasingumo politikos pagrindais per karus elgėsi ir Pranašo (sal) vietininkai. Abu Bakr As-Siddik, tebūnie Allahas juo patenkintas, pirmasis teisingasis kalifas, po Allaho Pasiuntinio (sal), prieš mūšį kariuomenės vadams pasakė:

„Įsakau jums dešimt dalykų. Išmokite juos mintinai! Negriaukite pasitikėjimo. Nevokite karo laimikio, nepažeidinėkite sutarčių. Neniekindite mirusiųjų. Nežudykite vaikų ir nežudykite senyvo amžiaus žmonių bei moterų. Neraukite ir nedeginkite palmių. Nekirskite vaismedžių ir nepjaukite avių, karvių ar kupranugarių, išskyrus savo prasimaitinimui. Jūs sutikssite vienuolynuose garbinimui atsiskyrusius žmones (t. y. vienuolius) – palikite juos ir tai, kam jie pasišventę.“⁹³

5. Islamas gerbia priešų karo belaisvius ir jų atžvilgiu pasireiškia islamo didžiadvasingumas. Draudžiama juos kankinti, žeminti, bauginti, marinti badu ar troškuliu. Priešingai, su jais privaloma elgtis geruoju ir juos gerbti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jie duoda maisto, nepaisydami savo potraukio jam, neturtėliams, našlaičiams ir belaisviams. “Juk mes maitiname jus (siekdami) Allaho Veido; nenorim iš jūsų nei atlygio, nei dėkingumo!“ (Koranas, 76:8-9)

⁹² Muslim

⁹³ At-Tabari, 3 tomas, p. 226.

Islamo pasekėjai skubėjo išpildyti šias žmogiškąsias prievoles belaisvių atžvilgiu. Abu Aziz ibn Umair, Musab ibn Umair brolis, papasakojo:

„Aš buvau mūšio prie Badr belaisvis. Pranašas (sal) pasakė: „Elkitės su belaisviais gerai!“ Buvau su ansarų grupe. Kai jie pietaudavo ar vakarienį audavo, duodavo man duonos, o patys valgė datules, vykdydami Pranašo (sal) įsakymą.“⁹⁴

6. Belaisvį galima tiesiog paleisti arba paleisti už išpirką, arba išmainyti į belaisvį musulmoną, priklausomai nuo bendros naudos, kurią įžvelgia musulmonų valdovas. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Arba malonė po to, arba išpirka, kol karas nesudės savo naštos.“ (Koranas, 47:4)

7. Islamas įsako gerai elgtis su užkariautos šalies gyventojais. Allaho Pasiuntinys (sal) liepė gerai elgtis su koptais. Jis (sal) pasakė:

„Kai užkariausite Egiptą, įsakau jums gerai elgtis su koptais. Nes iš tiesų jiems būtina suteikti apsaugą ir būti jiems gailestingiems.“⁹⁵

Tokiu būdu nugalėtos tautos negalima versti, niekinti, savintis žmonių turto, juos žeminti, negalima griauti jų namų, piktdžiugiauti ar kerštauti. Priešingai, reikia liepti jiems tai, kas gera ir drausti tai, kas peiktina bei būti jiems teisingiems. Anksčiau musulmonai įgyvendino savo Pranašo (sal) paliepimus. Geriausiai tai įrodė sutartis, kurią Jeruzalės gyventojams pateikė Umar ibn al-Khattab, tebūnie Allahas juo patenkintas, kai įžengė į ją nugalėtoju. Jis pasakė: „Vardan

⁹⁴ At-Tabarani „*al-Mudžam al-Kabyr*“ 18410. Al-Albani *chadisq* įvertino silpnu.

⁹⁵ Muslim

Allaho Gailestingojo Maloningojo! Tai saugumo garantija, kurią Allaho vergas Umar, teisuolių vadas, suteikia Jeruzalės gyventojams. Ji garantuoja apsaugą jiems patiems, sveikiems ir ligoniams, jų turtui, bažnyčioms ir kryžiams, ir religinėms apeigoms...“ Ar istorija matė tokį kilnumą, teisingumą ir toleranciją, kurią nugalėtiesiems parodė pergalingasis nugalėtojas? Juk jis, tebūnie Allahas juo patenkintas, galėjo iškelti jiems bet kokias sąlygas, bet parodė teisingumą ir didžiadvasingumą. Tai parodo, kad karas pagal islamą yra žmoniškas, nesiekiantis žemiškųjų tikslų.

Islamo didžiadvasingumas nuodėmių atleidime

Žmonių giminė klysta ir daro nuodėmes: tiek savo, tiek ir savo Viešpaties, bei juos supančių visuomenės narių atžvilgiu. Apie tai pranešė Allaho Pasiuntinys (sal), pasakydamas:

„Visi Adomo sūnūs klysta, ir geriausi iš klystančiųjų – atgailaujantieji.“⁹⁶

Šių žmogaus padaromų nuodėmių ir nepaklusnumo priežastimi yra seniai paskelbtas šėtono karas ir pažadas paklaidinti žmones. Allahas Aukščiausiasis apie šėtono pažadą paklaidinti žmones sako:

„Tarė jis: „Viešpatie mano! Už tai, kad Tu mane paklaidinai, aš išgražinsiu jiems tai, kas žemėje, ir juos visus išvesiu iš kelio.“ (Koranas, 15:39)

1. Allahas gali atleisti nuodėmę, kiek ji besikartotų, tol, kol Allaho vergas už ją prašo atleidimo. Nes nepaklusimas Allahui yra natūralia žmogaus savybė. Nuodėmės gali būti atleistos ir ištrintos, kol vergas nesiliauja to savo Viešpaties prašęs. Perduodama, jog Abu Said Al-Chudri, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė, kad Pranašas (sal) pasakė:

„Iblisas pasakė: „Viešpatie, aš nesiliausiu išvedinėti iš kelio Adomo sūnų tol, kol jų sielos bus jų kūnuose.“ Aukščiausiasis Visagalis Viešpats pasakė: „Aš gi nesiliausiu jiems atleidinėjęs, kol jie Manęs prašo atleidimo!“⁹⁷

⁹⁶ Ibn Madžah, Al-Albani įvertino *chadisą* patikimu.

⁹⁷ Achmad, patikimas *chadisas*.

Allaho Pasiuntinys taip pat pasakė: „**Prisiekiu Tuo, Kurio Rankoje mano siela! Jei jūs nenuodėmiautumėte, Allahas pakeistų jus kitais žmonėmis, kurie nuodėmiautų ir paskui prašytų Allaho atleidimo, o Jis – jiems atleistų.**“⁹⁸

2. Musulmonui galimybės atgailauti neriboja nei laikas nei vieta. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O kas atgailaus padaręs neteisybę ir atitaisys, tai Allahas priims jo atgailą. Iš tiesų Allahas – Atleidžiantis, Gailiaširdis!“ (Koranas, 5:39)

Pranašas (sal) pasakė: „**Allahas ištisia Savo Ranką naktį, kad atgailautų nusidėjusysis dieną, ir ištisia Savo Ranką dieną, kad atgailautų nusidėjusysis naktį, iki tol, kol saulė patekės vakaruose.**“⁹⁹

Durys atgailai užsiveria tik labai trumpam. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Juk Allahas pasižadėjo priimti atgailą tų, kurie daro blogį iš nežinojimo, o paskui greit atgailauja. Allahas priima jų atgailą. Iš tiesų Allahas – Žinantis, Išmintingas! Bevertė atgaila tų, kurie daro šlykštybes, o kada prieš kurį nors iš jų iškyla mirtis, jis kalba: „Štai dabar aš atgailauju...“ Ir tiems, kurie miršta, būdami netikintys. Šitiems Mes paruošėm skaudžią kančią. “ (Koranas, 4:17-18)

Tokiu būdu, atgailos durys Allaho vergui visuomet atvertos, išskyrus du atvejus, apie kuriuos paaiškino Allaho Pasiuntinys (sal):

„Iš tiesų Allahas Aukščiausiasis priima Savo vergo atgailą iki pat priešmirtinio gargaliavimo.“¹⁰⁰

⁹⁸ Achmad, Muslim

⁹⁹ Muslim

¹⁰⁰ At-Tirmizi

Pranašas (sal) taip pat pasakė: „**Kas atliko atgailą, kol saulė nepatekėjo vakaruose, - Allahas priėmė jo atgailą.**“¹⁰¹

3. Islamas palengvino atgailavimą ir padarė jį be jokių tarpininkų, išskirtinai tarp vergo ir jo Viešpaties. Atgailai nėra jokių apsunkinimų ir vargo: vergas paprasčiausiai iškelia rankas į Viešpatį, pripažindamas padarytą nuodėmę ir prašydamas Jo atleidimo. Allahas Aukščiausiasis sako:

„O jeigu kas blogai elgsis arba bus neteisingas pats sau, o paskui paprašys Allaho atleidimo, tai jis ras Allahą Atlaidingą, Maloningą.“ (Koranas, 4:110)

4. Blogieji nuodėmiautojo darbai, už kuriuos jis nuoširdžiai atgailavo ir gailėjosi, bei pasižadėjo jų nebekartoti, bus pakeisti gerais darbais. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Ir tie, kurie greta Allaho nesišaukia kitos dievybės ir nežudo sielos, ką draudžia Allahas, nebent pagal tiesą, ir nesvetimauja. O kas taip daro, tas sulauks bausmės. Padvigubintos jam bus kančios Prikėlimo Dieną, ir pasiliks jis tenai amžiams pažemintas, išskyrus tuos, kurie atgailavo ir patikėjo, ir darė gerus darbus, - šiems Allahas pakeis jų blogus veiksmus palaimingais; iš tikrųjų Allahas yra Atleidžiantis, Gailestingas!“ (Koranas, 25:68-70)

Islamiškoji *šarija* kreipiasi į nuodėmiautojo protą ir išgydo jo pasimetusią sielą. Tai vyksta per atgailą, kad jis paliktų savo nuodėmę. Allahas Aukščiausiasis nėra vienam iš Savo tvarinių neleidžia nusivilti Jo atleidimu ir galimybe ištrinti padarytas klaidas, kiek jų bebūtų. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Sakyk: „O vergai Mano, kurie buvote nesaikingi savo nenaudai, nenusivilkite Allaho malone! Iš tiesų Allahas atleidžia visas nuodėmes, juk Jis – Atleidžiantis, Maloningas!“ (Koranas, 39:53)

¹⁰¹ Muslim

Tai susiję su Allaho teisėmis. O dėl žmonių teisių, tai jiems būtina grąžinti jų teises ir paprašyti jų atleidimo už tai, kas buvo jiems padaryta.

5. Islame musulmonas apdovanojamas vien už gerą intenciją, net jei jos nesukėlė geras darbas. Jam bus užrašytas geras darbas ar dar daugiau. Taipogi, jei musulmonas ketino padaryti nuodėmę, bet galiausiai, iš Allaho baimės, jos atsisakė, tai Allahas tokį žmogų apdovanos. Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Allahas sako: „Jei Mano vergas nuspręs padaryti blogį, neužrašykite jam blogo darbo tol, kol jis jo nepadarys. Jei jis padarys blogį, užrašykite jam kaip yra, o jei jis dėl Manęs atsisakys jį padaryti, užrašykite jam vieną gerą darbą. Jei jis nuspręs padaryti gerą darbą, bet jo nepadarys, užrašykite jam vieną gerą darbą, o jei jis jį padarys, užrašykite jam nuo dešimties iki septynių šimtų gerų darbų.“¹⁰²

6. Islame musulmono nuodėmės nevirsta pertvara tarp jo ir Allaho Malonės. Priešingai, nepaisant nuodėmių gausos, musulmonas siekia Allaho gailestingumo ir Jo atleidimo. Pranašas (sal) pasakė:

„Iš tiesų, aš pažįstu tąjį Rojaus gyventoją, kuris į jį įžengs paskutinis, ir paskutinįjį iš Pragaro gyventojų, kuris paskutinis iš ten išeis. Teismo dieną atves vyrą ir pasakys: „Parodykite jam jo mažas nuodėmes ir ištrinkite jo dideles nuodėmes!“ Ir jam parodys jo mažas nuodėmes ir pasakys: „Tokią dieną tu padarei taip ir taip“, - o jis tuo momentu pergyvens, kad jam neparodytų jo didelių nuodėmių. Paskui jam pasakys: „Iš tiesų, tau už kiekvieną nuodėmę priklauso geras darbas,“ - o jis pasakys: „Viešpatie! Aš

¹⁰² Al-Bukhari

padariau tai, ko čia nematau...” Ir aš pamačiau Pasiuntinį (sal) nusijuokiant taip, kad matėsi jo galiniai dantys.”¹⁰³

7. Allahas kantrus su tais Savo vergais, kurie Jam nepaklūsta, ar Juo netiki. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jeigu Allahas baustų žmones už tai, ką jie įgijo, Jis nepaliktų jos paviršiuje nė vieno gyvo sutvėrimo, bet Jis atideda jiems tai iki tam tikro nustatyto laiko. O kada ateis jų laikas... juk Allahas regi Savo vergus!“ (Koranas, 35:45)

¹⁰³ Muslim

Islamo didžiadvasingumas nuodėmių atleidime

Viena iš islamo didžiadvasingumo apraiškų yra ta, jog už kai kuriuos garbinimo veiksmus Allahas apdovanoja papildomai. Būtent šis apdovanojimas, Allaho malone, bus išpirka už kai kurias nuodėmes. Pateiksime šių veiksmų pavyzdžius.

1. Islamas numato už privalomųjų garbinimo veiksmų atlikimą ypatingą, nuodėmes išperkantį, apdovanojimą. Pranašas (sal) pasakė:

„Penkios privalomos kasdieninės maldos nuo penktadieninės maldos iki kitos penktadieninės maldos, nuo Ramadano iki Ramadano, – nuodėmių, padarytų tarp jų, išpirkimas, jei tu saugaisi didžiųjų nuodėmių.“¹⁰⁴

2. Pranašas (sal) pasakė: **„Nuosekliai atlikite *chadžą* ir *umrą*, nes jie šalina neturtą ir nuodėmes panašiai, kaip dumplės šalina priemaišas iš geležies, aukso ir sidabro. O už nepriekaištingą *chadžą* nėr kito apdovanojimo, išskyrus Rojų.“¹⁰⁵**

3. Islamas susilaikymą nuo didžiųjų nuodėmių padarė mažųjų nuodėmių atleidimo priežastimi. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Jeigu jūs vengsite didelių nuodėmių, kurios draudžiamos jums, Mes išvaduosime jus iš jūsų piktadarysčių ir įvesime jus pro garbingą įėjimą.“ (Koranas, 4:31)

¹⁰⁴ Muslim

¹⁰⁵ An-Nasai, patikimas *chadisas*.

4. Islamas musulmonų pasisveikinimą ir rankos paspaudimą padarė vienu iš nuodėmių išpirkimo būdų. Pranašas (sal) pasakė:

„Kai tikintis sutinka tikintį ir jį pasveikina, bei paima jo ranką ir ją paspaudžia, nuo jų krenta nuodėmės panašiai, kaip lapai krenta nuo medžių.“¹⁰⁶

5. Allaho vergą ištikusios ligos, sunkumai ir nelaimės yra jo klaidų ir kai kurių nuodėmių išpirkimas. Perduodama nuo Abu Said Al-Chudri, tebūnie Allahas juo patenkintas, kad Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Kas musulmonui benutiktų: nuovargis, ilga liga, pavojus, liūdesys, nemalonumas, sielvartas ir net spyglio dūris, - Allahas būtinai jam atleis ką nors iš jo nuodėmių.“¹⁰⁷

6. Ritualinė švara (*tahara*) taip pat yra vienu iš nuodėmių išpirkimo būdų. Perduodama nuo Abu Said Al-Chudri, tebūnie Allahas juo patenkintas, jog Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė:

„Ar nurodyti jums tai, per ką Allahas ištrina nuodėmes ir iškelia laipsniais?“ Bendražygiai pasakė: „Būtinai, Allaho Pasiuntiny!“ Jis (sal) pasakė: „Tai – pilnas ritualinis apsivalymas (*vudu*), nepaisant nemalonumų; daugybė žingsnių iki mečetės ir kitos maldos, po ankstesniosios, joje laukimas. Dėl kiekvieno, kuris išejo iš savo namų, pasimeldė su imamu, paskui sėdėjo ir laukė kitos maldos, angelai sakys: „O Allah! Atleisk jam! O Allah! Atleisk jam!“¹⁰⁸

¹⁰⁶ Muslim

¹⁰⁷ Muslim

¹⁰⁸ Ibn Madžah, Ibn Chuzaima, Ibn Hibban, patikimas *chadisas*.

7. Paprastas veiksmas – Allaho minėjimas – prilyginamas turto leidimui Allaho kelyje ir yra vienu iš priartėjimo prie Allaho būdų. Abu Huraira, tebūnie Allahas juo patenkintas, papasakojo:

„Kartą pas Pranašą (sal) atėjo vargingi bendražygiai ir pasakė: „Turtingieji pasieks aukščiausią padėtį ir įgis amžinąją palaimą. Jie meldžiasi kaip ir mes, ir pasninkauja kaip ir mes, bet jie turi pranašumą turtu, kurio dėka jie atlieka didžiąją ir mažąją piligrimystę, dalyvauja kovose Allaho kelyje ir duoda labdarą.“ Pranašas (sal) pasakė: „Tad ar nenurodyti jums tai, kuo galėsite pavyti jus aplenkusius, ir niekas iš likusiųjų už jūsų negalės jūsų pavyti, ir tapsite geriausiais iš tų, tarp kurių esate, jei jie nedarys to paties!? Po kiekvienos maldos sakykite po trisdešimt tris kartus: „*Subhanallah*“, „*Alchamdulillah*“ ir „*Allahu Akbar*“. Abu Huraira pasakė: „Ir mūsų nuomonės išsiskyrė. Kai kurie iš mūsų ėmė sakyti: „Mums reikia sakyti „*Subhanallah*“ ir „*Alchamdulillah*“ po trisdešimt tris kartus, o „*Allahu Akbar*“ - trisdešimt keturis.“ Tuomet aš sugrižau pas Pranašą (sal) ir jis pasakė: „Sakyk po trisdešimt tris kartus „*Subhanallah*“, ir „*Alchamdulillah*“, ir „*Allahu Akbar*“.“¹⁰⁹

8. Daugybės gerų darbų atlikimas ištrina blogus darbus. Perduodama, jog Muaz, tebūnie Allahas juo patenkintas, pasakė:

„O Allaho Pasiuntiny! Patark man!“ Į tai jis (sal) pasakė: „Kur bebūtum, bijok Allaho, ir lai kiekvieną tavo blogą veiksma seką geras, kuris užglaistytų pirmąjį.“ Tada jis pasakė: „Patark dar.“ Tada Pranašas (sal) pridėjo: „Elkis su žmonėmis geruoju.“¹¹⁰

¹⁰⁹ Al-Bukhari, Muslim

¹¹⁰ Achmad, patikimas *chadisas*.

9. Garbinimo atlikimas išperka mažąsias nuodėmes. Tai įrodo *chadisas*, kurį perdavė Abu Umama, tebūnie Allahas juo patenkintas, jog kartą pas Allaho Pasiuntinį (sal) atėjo žmogus ir pasakė:

„O Allaho Pasiuntiny! Iš tiesų padariau nuodėmę, už kurią turiu būti nubaustas. Tad nubausk mane!“ Į tai jis (sal) atsakė: „Ar atlikai mažąjį apsiprausimą prieš čia ateidamas?“ Jis atsakė: „Taip.“ Tada Pranašas (sal) pasakė: „Ar meldeisi su mumis, kai mes meldėmės?“ Jis atsakė: „Taip.“ Tada Pranašas (sal) pasakė: „Eik, nes iš tiesų, Allahas Aukščiausiasis tau jau atleido.“¹¹¹

¹¹¹ Al-Bukhari ir Muslim

Islamo didžiadvasingumas ir išpirka už nuodėmes

Viena iš islamo didžiadvasingumo apraiškų yra tai, jog Allaho vergams nurodyta išpirka už nuodėmes. Jei vergas padaro ką nors draudžiamą Allaho ar kitų žmonių atžvilgiu, jis gali išpirkti nuodėmę, kad už ją būtų atleista. Ši išpirka panaikina musulmonui nuodėmės jausmą, kad jis dėl padarytos nuodėmės negyventų dvasiniame nerime. Toliau pateiksime keletą didžiadvasingumo ir palengvinimo nuodėmių išpirkime pavyzdžių.

1. Žmogžudystės atveju yra išpirka, apie kurią mums paaiškino Viešpats, sakydamas:

„Netinka tikinčiajam žudyti tikintįjį, nebent per klaidą. O kas užmuš tikintįjį per klaidą, tai privalo duoti laisvę tikinčiam vergui ir įteikti dalį jo šeimai išpirka, jeigu šie nepavers jos išmalda. O jeigu jis yra iš priešiškos jums tautos ir tikintis, tai – išlaisvinkite tikintį vergą. O jeigu jis iš tautos, tarp kurios ir jūsų yra sutartis, tai išpirka įteikiama jo šeimai ir tikintis vergas išlaisvinamas. O jeigu kas to neįstengs, tai – dviejų mėnesių pasninkas, nuoseklus kaip atgailavimas prieš Allahą. Iš tikrųjų Allahas – Išmanantis, Žinantis!“ (Koranas, 4:92)

2. Jei žmogus paskelbė savo žmoną sau draudžiama (*zihar*), jis turi galimybę tai išpirkti. Allahas Aukščiausiasis sako:

„Tie iš jūsų, kurie savo žmonas vadina uždraustomis sau (sakdami, kad jos jiems kaip jų motinos), sako smerktinus ir melagingus žodžius, - jos jiems ne motinos, juk motinos – tiktai tos, kurios juos pagimdė. O juk Allahas – Atleidžiantis, Dovanojantis! Tie, kurie savo žmonas

vadina uždraustomis sau, o paskui atsisako to, ką pasakė, - privalo išlaisvinti vergą, anksčiau nei jie prisilies vienas kito. Taip jūs mokomi, ir Allahui žinoma tai, ką jūs veikiate.“ (Koranas, 58:2-3)

3. Allahas Aukščiausiasis nurodė išpirką už priesaikos nesilaikymą, sakydamas:

„Allahas neišieško iš jūsų už lengvabūdiškumą jūsų priesaikose, bet Jis išieško iš jūsų už tai, ką jūs surišate priesaikomis. Išpirka už tai – pamaitinti dešimt vargšų iš to, kuo jūs maitinate savo šeimas, arba aprenkti juos, arba išlaisvinti vergą. O kas neras, tai – trijų dienų pasninkas. Tai – išpirka jūsų priesaikų, kurias jūs davėte, bet nesugebėjote jų laikytis. Tad laikykitės savo priesaikų! Taip aiškina Allahas jums Savo ženklus – galbūt tapsite dėkingi!“ (Koranas, 5:89)

4. Jei nėra galimybių sumokėti ar atlikti išpirkos, jos prievolė atšaukiama: tiek materialiai, tiek ir kūniškai išpirkai. Tai įrodo vieno bendražygio istorija, kuris kartą atėjo pas Allaho Pasiuntinį (sal) ir pasakė:

„O Allaho Pasiuntiny! Aš – pražuvęs!“ Pranašas ﷺ paklausė: „Kas tavo pražudė?“ Tas pasakė: „Permiegojau su savo žmona per Ramadano pasninką.“ Pranašas ﷺ paklausė: „Ar turi galimybę išlaisvinti vergą?“ Žmogus pasakė: „Ne.“ Pranašas ﷺ paklausė: „Ar pajėgsi pasninkauti du mėnesius iš eilės?“ Žmogus atsakė: „Ne.“ Pranašas ﷺ paklausė: „Ar turi galimybę pamaitinti šešiasdešimt vargšų?“ Žmogus atsakė: „Ne“ - ir atsisėdo; po kurio laiko Pranašui ﷺ atnešė pintinę datulių. Jis ﷺ pasakė tam žmogui: „Išdalink jas kaip labdarą.“ Tas pasakė: „Ar turiu jas išdalinti tiems, kurie vargingesni už mus, bet Medinoje nėra už mus vargingesnės šeimos!“ Tada Pranašas ﷺ nusijuokė taip, kad pasimatė jo dantys, ir

paskui pasakė: „Eik, ir jomis pamaitink savo šeimos narius.“¹¹²

¹¹² Al-Bukhari

Islamo didžiadvasingumas ir nepertraukiami geri darbai

1. Islamo didžiadvasingumas pasireiškia ir tuo, kad musulmonas apdovanojamas ir už gerus darbus, kurių jis neatliko. Tai pasiekama, nurodžius gėrį. Pranašas (sal) pasakė:

„Kviečiantysis į tiesų kelią bus apdovanotas lygiai taip pat, kaip ir juo pasekusysis, ir tai niekaip nesumažins nė vieno iš jų apdovanojimų. O tam, kuris kvietė į paklydimą, bus nuodėmė lygiai tokia pati, kaip ir juo pasekusiųjų, ir tai niekaip nepalengvins jų turimų nuodėmių.“¹¹³

Tai skatina musulmoną rūpintis savo visuomenės taisymu, darant gerus darbus ir kviečiant juos daryti, bei kovojant su nedora ir apie ją perspėjant. O taipogi skatina neremti ir nepopuliarinti nė vieno, kuris kviečia visuomenę į nedorą. Visa tai tam, kad musulmono darbų užrašų ritinėliai būtų svarūs nuo blogų darbų. Taip musulmonas pasitaiso pats ir pataiso kitus žmones.

2. Islamas gerą auklėjimą šeimoje ir žinių skleidimą padarė vienais tų darbų, už kuriuos Allaho vergas apdovanojamas žemiškajame gyvenime ir po jo mirties. Pranašas (sal) pasakė:

„Žmogui numirus nutrūksta visi jo darbai, išskyrus tris: nenutrūkstama labdara, naudingos žinios ir dievobaimingas vaikas, kuris maldauja už jį.“¹¹⁴

¹¹³ Muslim

¹¹⁴ Muslim

Islamo didžiadvasingumas ir žmogiškosios aistros

Viena iš islamo didžiadvasingumo apraiškų yra tai, jog įprasti musulmonų reikalai tampa garbinimo veiksmais, už kuriuos jie apdovanojami, jei intencijos buvo geros. Štai keli pavyzdžiai:

1. Kai musulmonas tinkamu būdu su savo sutuoktine patenkina savo aistrą, jis už tai apdovanojamas, jei jo ketinimais buvo savo ir savo žmonos doros ir tyrumo išsaugojimas ir susilaikymas nuo draudžiamo. Abu Zarr, tebūnie Allahas juo patenkintas, perdavė, kad Pranašas (sal) pasakė:

„Suartėjimas su savo žmonomis jums užrašomas kaip geras darbas.“ Jo (sal) paklausė: „Allaho Pasiuntiny, nejaugi už aistros patenkinimą mums užrašomas apdovanojimas?“ Pranašas (sal) pasakė: „Jei kas nors patenkina savo aistrą neleistinu būdu, jis nusipelno bausmės. O tas, kuris ją patenkina leistinu būdu, bus apdovanotas.“¹¹⁵

2. Islamas įprastus leidžiamus veiksmus padarė garbinimu, už kurį musulmonas apdovanojamas, jei jis šiuos veiksmus atliko su gera intencija, trokšdamas gėrio. Pavyzdžiui, žmogus ketina pavalgyti ir atsigerti, trokšdamas palaikyti kūną stiprų leidžiamam darbui ar privalomoms pareigoms, tokioms kaip šeimos išlaikymas, pagalba tikėjimo broliams, ir jėgų sustiprinimas Allaho garbinimui. Visa tai bus laikoma garbinimo veiksmais. Pranašas (sal) pasakė:

¹¹⁵ Muslim

„Kai vyras leidžia savo turtą šeimos poreikiams, nesiskųsdamas jo praradimu, tai jam užskaitoma kaip labdara.“¹¹⁶

Dar daugiau, kiekvienas veiksmas, kurį su gera intencija atlieka musulmonas, yra labdara. Pranašas (sal) pasakė:

„Kiekvienas musulmonas privalo duoti išmalda.“ Vienas žmogus paklausė: „O jei jis nieko neturi?“ Jis (sal) pasakė: „Lai dirba savo rankomis, atneš naudos sau ir duos išmalda.“ Tas paklausė: „Allaho Pasiuntiny, o jei jis nepajėgs to padaryti?“ Jis (sal) pasakė: „Tada lai padeda esančiam labai sunkioje padėtyje.“ Žmogus paklausė: „O jei jis negalės?“ Jis (sal) pasakė: „Tada lai kviečia daryti leidžiamą ir sulaiko nuo peiktino, ir tai taps jam labdara.“¹¹⁷

¹¹⁶ Al-Bukhari

¹¹⁷ Al-Bukhari

Islamo didžiadvasingumas auklėjime

Bendrai priimtu islamo auklėjimo ir mokymo būdu yra švelnumas, lankstumas, nepriekaištavimas ir sulaikymas. Pranašas Muchammedas (sal) pasakė:

„Iš tiesų Allahas nesiuntė manęs būti užsispyrusiu ir priekabiu, bet pasiuntė mane mokytoju ir palengvintoju.“¹¹⁸

1. Allaho Pasiuntinio (sal) gerojo pamokslavimo būdas rėmėsi gėrio troškimu, minties išdėstymo švelnumu ir lankstumu. Pavyzdžiu yra Pranašo (sal) pamokymas svetimavimą ketinusiui atlikti jaunuoliui:

„Pas Allaho Pasiuntinį (sal) atėjo jaunuolis ir pasakė: „Allaho Pasiuntiny, leisk man svetimauti.“ Žmonės, išgirde jaunuolio žodžius, pradėjo jį peikti ir reikalauti, kad jis nutiltų, bet Pranašas atsisdėd arti jo ir paklausė: „Ar linkėtum to savo motinai?“ Jis atsakė: „Ne, prisiekiu Allahu, lai Allahas leidžia man tau paaukoti!“ Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė: „Taigi, žmonės nemėgsta to daryti savo motinoms.“ Ir tęsė: „Ar norėtum to savo dukrai?“ Jis atsakė: „Ne.“ Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė: „Taigi, žmonės nemėgsta to daryti savo dukroms.“ Ir tęsė: „Ar norėtum to savo tetai iš tėvo pusės?“ Jis atsakė: „Ne.“ Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė: „Taigi, žmonės nenorėtų to savo tetoms iš tėvo pusės.“ Ir paklausė: „Ar norėtum to savo tetai iš motinos pusės?“ Jis atsakė: „Ne.“ Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė: „Taigi, žmonės nenorėtų to savo tetoms iš motinos pusės.“ Tada Pranašas (sal) uždėjo savo ranką ant jaunuolio ir pasakė: „O Allah,

¹¹⁸ Muslim

atleisk jam jo nuodėmę, ir išgrynink jo širdį, ir padaryk jį dorą.“¹¹⁹

2. Islamas savo pasekėjų mokymui renkasi palengvinimo principą. Pranašas (sal) liepė laikytis lengvumo, atkeliavusiųjų iš toli, atžvilgiu. Tai matyti istorijoje apie beduiną, kuris nusilengvino mečetėje. Tuomet Allaho Pasiuntinio (sal) bendražygiai sakė: „Negalima! Negalima!“ Bet Allaho Pasiuntinys (sal) pasakė: „Nepertraukinėkite jo. Palikite jį.“ Jie jį paliko, ir jis užbaigė savo reikalą. Paskui Allaho Pasiuntinys (sal) pasikvietė jį ir pasakė: „Iš tiesų šios mečetės neskirtos šlapinimuisi ar kitokiems nešvarumams. Jos skirtos tik Korano skaitymui ir Allaho minėjimui.“ Tada jis liepė ant tos vietos išlieti kibirą vandens.

Iš tiesų dėl Pranašo didžiadvasingumo šio jaunuolio nepasmerkė, nors jis ketino padaryti vieną iš didžiųjų nuodėmių islame. O taipogi nepasielgta žiauriai su neišmanėliu beduinu, kuris nusilengvino Allaho Pasiuntinio (sal) mečetėje, nors ši vieta yra viena iš geriausių pasaulyje. Viso to priežastis – Pranašo (sal) noras išaiškinti šį principą, kurio tikslas yra perteikti lengvumą mokyme, pamokslavime ir auklėjime.

¹¹⁹ Achmad, patikimas *chadisas*.

Pabaiga

Perskaitęs šią knygėlę, tu supratai, kad islamas itin stipriai rūpinasi didžiadvasingumu ir kvietimų į jį. Tai pasireiškia geradaryste žmonėms ir draugiška veido išraiška. Argi Allaho Pasiuntinys (sal) nepasakė: „**Nesumenkink nieko iš to, kas leidžiama, net ir brolio sutikimo draugišku veidu.**“¹²⁰

Tai taipogi pasireiškia kvietimu linkėti žmonėms to, ko norėtum sau. Argi Allaho Pasiuntinys (sal) nepasakė: „**Linkėk žmonėms to, ko trokšti sau.**“¹²¹

Tai pasireiškia kvietimu musulmonui nesikišti į kitų žmonių reikalus ir palikti tai, kas su juo nesusiję. Argi Allaho Pasiuntinys (sal) nepasakė: „**Žmogaus islamo tobulumo dalimi yra palikimas to, kas su juo nesusiję.**“¹²²

Tai pasireiškia kvietimu būti naudingu žmonėms bei suteikti jiems džiaugsmą. Argi Allaho Pasiuntinys (sal) nepasakė: „**Patys mylimiausi Allahui – patys naudingiausieji iš jų, o pats mylimiausias veiksmas Visagaliui Didingajam Allahui – džiaugsmas, kurį tu suteiki musulmonui, padėdamas jam bėdoje, arba sumokėdamas jo skolą, arba numalšindamas jo alkį. Iš tiesų pagalba broliui musulmonui jo bėdoje man yra mieliau už mėnesio atsiskyrimą mečetėje (itikaf). O tas, kuris susilaikė nuo pykčio savo broliui (islame), Allahas nulsėps jo trūkumus, o sulaikiusiajam pyktį tuomet, kai norėjo jį išlieti, Teismo dieną Allahas pripildys jo širdį pasitenkinimu. Ir išėjusiajam padėti savo**

¹²⁰ Muslim

¹²¹ At-Tirmizi, Ibn Madžah, patikimas *chadisas*.

¹²² At-Tirmizi, Al-Albani įvertino *chadisq* patikimu.

broliui musulmonui jo bėdoje, kol jis jam nepadės, Tą dieną Allahas sutvirtins jam pėdas, kai jos slys.“¹²³

Tai nėra žmogaus žodžiai, priešingai, visa tai paimta iš *šarijos* tekstų: Korano ir *sunnos*. Ir iš tiesų argi ši religija neverta to, kad ja sektų, kad jai padėtų, ar bent jau su ja nekovotų? Be to ši religija verta to, kad jai atvertų visus kelius vystymuisi ir plitimui! Iš tiesų laimingas tas, kuris seka šia religija, mėgaudamasis didžiadvasingumu ir lengvumu. Kai kuriomis dalies nemusulmonų nusigręžimo nuo islamo priežastimis yra tai, ką jie mato darant, save musulmonais laikančius žmones. Bet islamas tolimas jų gėdingiems darbams! Be to tokie žmonės yra labiausiai nutolę nuo islamo. Norėčiau tikėtis, kad gėdingi kai kurių musulmonų veiksmai netaps tau pertvara teisingam šios didžios religijos pažinimui. Kviečiu tave labiau pažinti tikrąjį islamą su sąlyga, kad informacijos sėmsiesi iš patvirtintų patikimų šaltinių.

Prašau Allaho, kad Jis suteiktų per šią knygėlę naudos ir leistų pasiekti tikslą, vardan kurio ji buvo parašyta. Reiškiu dėkingumą visiems perskaičiusiems šią knygėlę. Taipogi nuoširdžiai tikiuosi, kad Islamas išleis daugelius išpurentoje dirvoje. Taipogi visus kviečiu pažinti Tiesą. Lai Allahas jumis pasirūpina ir apsaugo!

www.islamland.com

info@islamland.com

¹²³ „Al-Džami as-Sachych“

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM